

Haalbaarheidsanalyse Effectmeting Wajong dienstverlening UWV

Amsterdam, april 2021
In opdracht van UWV

Haalbaarheidsanalyse Effectmeting Wajong dienstverlening UWV

Mogelijkheden voor een effectmeting van de dienstverlening
van UWV aan Wajongers

Lennart Kroon
Marloes Lammers
William Luiten

Met medewerking van
Pierre Koning (Universiteit Leiden)

seo economisch onderzoek

“De wetenschap dat het goed is”

SEO Economisch Onderzoek doet onafhankelijk toegepast onderzoek in opdracht van overheid en bedrijfsleven. Ons onderzoek helpt onze opdrachtgevers bij het nemen van beslissingen. SEO Economisch Onderzoek is gelieerd aan de Universiteit van Amsterdam. Dat geeft ons zicht op de nieuwste wetenschappelijke methoden. We hebben geen winst oogmerk en investeren continu in het intellectueel kapitaal van de medewerkers via promotietrajecten, het uitbrengen van wetenschappelijke publicaties, kennisnetwerken en congresbezoek.

SEO-rapport nr. 2021-25

ISBN 978-90-5220-122-1

Informatie & Disclaimer

SEO Economisch Onderzoek heeft op de verkregen informatie en data geen onderzoek uitgevoerd dat het karakter draagt van een accountantscontrole of due diligence. SEO is niet verantwoordelijk voor fouten of omissies in de verkregen informatie en data.

Copyright © 2021 SEO Amsterdam. Alle rechten voorbehouden. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen, onderzoeken en collegesyllabi, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld. Gegevens uit dit rapport mogen niet voor commerciële doeleinden gebruikt worden zonder voorafgaande toestemming van de auteur(s). Toestemming kan worden verkregen via secretariaat@seo.nl

Voorwoord

UWV is verantwoordelijk voor de dienstverlening aan de circa 112.000 Wajongers met arbeidsvermogen. Sinds de invoering van de Participatiewet in 2015 stromen er geen nieuwe jonggehandicapten met arbeidsvermogen meer in de Wajong. De arbeidsparticipatie van mensen met een arbeidsbeperking blijft achter en we willen graag beter beeld krijgen van wat er nu precies werkt in de dienstverlening aan deze groep. Het is daarom belangrijk dat UWV via onderzoek inzicht biedt in de doeltreffendheid en doelmatigheid van de huidige dienstverlening aan Wajongers met arbeidsvermogen en dat we deze inzichten kunnen benutten om de effectiviteit van onze dienstverlening te versterken. Dat doen we via de effectevaluatie Wajong-dienstverlening UWV, die deel uitmaakt van het gezamenlijke UWV-SZW-kennisprogramma 'Onbeperkt aan het werk'.

Het meten van de effecten van dienstverlening is geen eenvoudige opdracht. Eigenlijk wil je weten hoe het elke individuele Wajonger was vergaan met én zonder dienstverlening. Alleen door deze twee situaties te vergelijken kan je exact meten wat de toegevoegde waarde van de dienstverlening is. Met en zonder dienstverlening kan natuurlijk niet tegelijk, maar met bepaalde methodes en (econometrisch-statistische) technieken is het vaak wel mogelijk een zogenoemd netto-effect te meten. Om te achterhalen of er een mogelijkheid is om het netto-effect van de huidige Wajong-dienstverlening te meten, zonder gebruik te maken van een sociaal experiment waarin we een willekeurig gekozen groep Wajongers dienstverlening zouden moeten onthouden, hebben UWV en het ministerie van SZW opdracht gegeven tot een haalbaarheidsanalyse. Dit rapport bevat de resultaten van dit vooronderzoek.

Ik ben de onderzoekers van SEO economisch onderzoek en UWV Kenniscentrum, de leden van de begeleidingscommissie (waaronder vertegenwoordigers van het ministerie van SZW, het Centraal Planbureau, de Universiteit Utrecht, de UWV-Cliëntenraad en beleidsmedewerkers van UWV) erkentelijk voor hun inhoudelijke en constructieve inbreng en bereidheid om mee te denken. Dit rapport brengt zorgvuldig en gestructureerd in kaart welke (theoretische) aanknopingspunten er zijn om effecten van de dienstverlening aan Wajongers aan te tonen en zet voor elk aanknopingspunt de mogelijkheden, representativiteit en voorwaarden duidelijk op een rij. Dit rapport schept duidelijkheid voor UWV en het ministerie van SZW hoe we samen de opdracht kunnen vormgeven om de doeltreffendheid en de doelmatigheid van de Wajong-dienstverlening in kaart te brengen. SEO stelt vast dat er geen mogelijkheden zijn voor onderzoek dat uitspraken kan doen over causale effecten die gelden voor de gehele Wajong-populatie en voor het huidige dienstverleningsmodel. We zien daarom af van een meting van de netto-effecten (de werkelijke toegevoegde waarde) voor een deel van de dienstverlening in het verleden en zetten in op een beschrijving van de waar te nemen oftewel bruto-effecten van de ingezette dienstverlening voor Wajongers met arbeidsvermogen.

Ik kijk uit naar de eindrapportage van de effectevaluatie Wajong-dienstverlening waarin alle onderzoeksresultaten, inclusief de resultaten van de bruto-effectmeting en de kwalitatieve evaluatie, worden samengebracht.

Guus van Weelden
Lid raad van bestuur UWV

Samenvatting

Dit onderzoek geeft een overzicht en beoordeling van de (theoretische) mogelijkheden voor een netto-effectmeting van de UWV-dienstverlening aan Wajongers met arbeidsvermogen. Er zijn naar verwachting geen mogelijkheden voor onderzoek dat uitspraken kan doen over causale effecten die gelden voor de gehele Wajongpopulatie en voor het huidige dienstverleningsmodel. Er zijn wel mogelijkheden om voor een deel van de Wajong causale effecten vast te stellen voor dienstverlening in het verleden.

Aanleiding

UWV en het ministerie van SZW zijn in 2018 een gezamenlijk kennisprogramma gestart naar de effectiviteit van de dienstverlening aan mensen met een arbeidsbeperking. Redenen hiervoor zijn dat weinig bekend is over de inzet en effectiviteit van dienstverlening én dat UWV extra financiële middelen gekregen heeft van het ministerie van SZW om Wajongers (die onder de ‘oude’ Wajong vielen) op te pakken die nog niet in de activerende dienstverlening van UWV waren opgenomen. De vraag is wat dit heeft opgeleverd qua (stappen richting) arbeidsparticipatie.

Eén van de onderdelen van het onderzoeksproject ‘Effectmeting Wajong dienstverlening’ is een verkenning van de mogelijkheden voor een netto-effectmeting van de UWV-dienstverlening aan Wajongers met arbeidsvermogen. Dit rapport geeft een overzicht en beoordeling van deze mogelijkheden. UWV en het ministerie van SZW zijn daarbij met name geïnteresseerd in het nieuwe dienstverleningsmodel dat vanaf 2018 wordt gehanteerd en de dienstverlening aan Wajongers met arbeidsvermogen. Het doel van deze rapportage is om voor het ministerie van SZW en UWV inzichtelijk te maken of en welk type (netto-)effectstudie van de Wajong dienstverlening van UWV mogelijk en wenselijk is.

Veranderingen in de Wajong

In het kort zijn er drie belangrijke wijzigingen geweest in de Wajong regelgeving. Vanaf 2010 stroomde de nieuwe instroom van jonggehandicapten in de Wajong2010 in plaats van in de ‘oude’ Wajong (oWajong). De Wajong2010 was in vergelijking tot de oWajong meer ‘activerend’, met een grotere nadruk op wat de jonggehandicapten wel kunnen. De oWajong kende een grotere nadruk op inkomensondersteuning. Met de komst van de Participatiewet valt de nieuwe instroom van jonggehandicapten met arbeidsvermogen vanaf 2015 onder de verantwoordelijkheid van gemeenten. Er is daarom sinds 2015 in principe geen nieuwe instroom van Wajongers met arbeidsvermogen bij UWV. Tussen 2015 en 2017 zijn alle Wajongers heringedeeld naar wel/niet arbeidsvermogen. De niet-werkende oWajongers met arbeidsvermogen die nog geen dienstverlening van UWV hadden zijn vervolgens benaderd door UWV.

Overzicht en beoordeling mogelijkheden

Tabel S.1 laat zien dat er naar verwachting geen mogelijkheden zijn om een causaal effect vast te stellen dat representatief is voor het grootste gedeelte van de Wajongpopulatie en voor het huidige dienstverleningsmodel. Wel is het mogelijk om causale effecten vast te stellen op basis van veranderingen in dienstverlening in het verleden. Opties 3 en 4 zijn daarvoor de meest kansrijke opties. Op basis van deze opties kan een uitspraak gedaan worden van de effectiviteit van een relatief activerend Wajongregime (Wajong2010) ten opzichte van een minder activerend dienstverleningsmodel (oWajong).

Voor optie 3 geldt dat een cohort van oWajong instromers en een cohort van Wajong2010 instromers wordt vergeleken. Vanwege het gebruik van cohorten zullen er verschillen in conjunctuur zijn die de baankans beïnvloeden maar waarvoor naar verwachting niet geheel gecorrigeerd kan worden. Het gemeten effect zal daarom niet heel precies zijn. Er zijn een aantal kanttekeningen bij deze optie waarvoor vooronderzoek vereist is. Ten eerste zal moeten worden onderzocht in hoeverre de dienstverlening aan de oWajong (op de lange termijn) verschilde van de dienstverlening aan de Wajong2010. Naar verwachting zijn er alleen effecten te meten voor de langere termijn, aangezien de dienstverlening op de korte termijn niet veel verschilde. Ten tweede zal moeten worden onderzocht welke cohorten vergeleken kunnen worden. Mogelijk is het zo dat er aanloopeffecten waren: dit is het geval als de Wajong2010 dienstverlening al vóór 2010 werd ingezet. In dat geval zou bijvoorbeeld een oWajong-cohort gebruikt kunnen worden dat in 2008 is ingestroomd in plaats van 2009. Ten slotte zal onderzocht moeten worden in hoeverre gegevens van UWV over de Wajong vóór en ná 2010 vergelijkbaar zijn. UWV is in 2010 namelijk overgestapt op een nieuw registratiesysteem en voor deze optie zijn UWV-gegevens nodig (o.a. data over inzet van dienstverlening) voor de periode 2008 of 2009 tot 2015.

Voor optie 4 wordt gebruik gemaakt van de herindelingsoperatie tussen 2015 en 2017. De bij 'wel arbeidsvermogen' heringedeelde Wajongers die voor de herindeling grotendeels geen activerende dienstverlening ontvingen worden voor en na de herindeling vergeleken met de Wajong2010'ers die zowel voor als na de herindeling activerende dienstverlening ontvingen. Belangrijke voorwaarde voor een zuivere vergelijking is dat de baankans zich voor de herindeling gelijk ontwikkelde voor beide groepen ('gelijke trend' assumptie). Of dit het geval is zal eerst nader onderzocht moeten worden. Daarnaast geldt, net als voor optie 3, dat moet worden uitgezocht in hoeverre de dienstverlening van de oWajong (op de lange en korte termijn) verschilt van de dienstverlening aan de Wajong2010. Voor zowel optie 3 als 4 moet bovendien gelden dat de groepen die worden vergeleken, vergelijkbaar zijn te maken qua achtergrondkenmerken (zoals diagnosecode, verstreken duur in de Wajong, leeftijd, en geslacht). Dit zorgt er ook voor dat alleen Wajongers die relatief kort in de Wajong zitten (en dus vaak jong zijn) kunnen worden vergeleken. De effecten voor deze groep kunnen niet zonder meer worden doorgetrokken voor de oudere Wajongers.

Het gebruik van de variatie in het moment waarop dienstverlening is ingezet na herindeling van Wajongers (optie 5) is een interessante optie. Op basis van deze optie is het naar verwachting mogelijk om relatief zuivere effecten van dienstverlening te meten, maar hiervoor zijn gegevens noodzakelijk over het exacte moment waarop de herindeling definitief was. Op basis van gesprekken met experts is de conclusie dat deze gegevens niet beschikbaar zijn.

De overige opties worden niet als kansrijk beschouwd omdat de benodigde data niet aanwezig is (opties 1, 7 en 10), de representativiteit erg laag is (opties 6 en 9), omdat naar verwachting niet aan de econometrische voorwaarden wordt voldaan (optie 2 en 8) of vanwege een combinatie van deze redenen.

Tabel S.1 Er zijn alleen opties om causale effecten vast te stellen voor dienstverlening in het verleden

Mogelijkheid	Oordeel/advies	Over wat kan een uitspraak worden gedaan?
1. Wajongers die dienstverlening ontvangen vergelijken met Wajongers die dit niet ontvangen.	Zuivere vergelijking niet mogelijk omdat groepen op basis van beschikbare gegevens niet vergelijkbaar zijn te maken.	–
2. Verschil in moment van inzet van dienstverlening vanaf instroom tussen Wajongers	Zuivere vergelijking niet mogelijk omdat variatie in moment van inzet vaak selectief is.	–
3. Vergelijking Wajong2010 met oWajong	Naar verwachting mogelijk om causale effecten vast te stellen maar niet heel precies omdat niet geheel te corrigeren is voor verschillen in conjunctuur	Effect relatief activerend dienstverleningsmodel (Wajong2010) vs. minder activerend dienstverleningsmodel (oWajong). Wajongers die relatief kort in de Wajong zitten.
4. oWajong die is heringedeeld bij 'wel arbeidsvermogen' vergelijken met de Wajong2010 die ook vóór de herbeoordelingsoperatie al activerende dienstverlening ontving	Vaststellen causale effecten mogelijk indien baankans van vergeleken groepen zich voor herindelingsoperatie zich gelijk ontwikkelde. Advies is om dit in meer detail te onderzoeken.	Effect relatief activerend dienstverleningsmodel (Wajong2010) vs. minder activerend dienstverleningsmodel (oWajong). Wajongers die relatief kort in de Wajong zitten. Tegelijkertijd wordt het effect van de IAW-operatie onderzocht. Deze twee effecten zijn echter niet los te koppelen aangezien ze 1-op-1 samenhangen.
5. Verschil in moment waarop dienstverlening is ingezet na herindeling van Wajongers	Optie geeft relatief zuivere effecten. Echter is het wel noodzakelijk dat het exacte moment waarop herindeling definitief is, geregistreerd staat. Dit is niet integraal bekend.	Effect dienstverlening vs. geen dienstverlening. Grotendeels dienstverlening in het verleden (2015-2017).
6. oWajongers zonder recent werkverleden net onder de leeftijdsgrens van 50 jaar vergelijken met oWajongers zonder recent werkverleden net boven deze grens	Onderzochte groep (Wajongers rondom 50 jaar) is relatief klein en niet representatief. Effecten zijn daarnaast onzuiver omdat ook de hoogte van de uitkering verschilt tussen beide groepen	–
7. Vergelijking invloed capaciteitsproblemen op uitkomsten regiokantoren met afzonderlijke WIA-en Wajong-teams en regiokantoren met een gezamenlijk WIA/Wajong-team	Het is naar verwachting niet mogelijk om exact vast te stellen welk regiokantoor in welke periode capaciteitsproblemen had. Onder andere daarom geen haalbare optie.	–
8. Verschillen in uitkomstmaten tussen regiokantoren vóór en na 2018 (uniformering dienstverlening) vergelijken	Het is naar verwachting niet mogelijk om de ontwikkeling van de regionale arbeidsmarktkansen te onderscheiden van het effect van dienstverlening. Het is daarom niet mogelijk zuivere effecten vast te stellen.	–
9. Gebruik maken van verhuisbewegingen van Wajongers	Verhuizers zijn een kleine groep binnen de Wajong en bovendien selectief.	–
10. Verschil in intensiviteit van dienstverlening	Het is niet mogelijk om op basis van integrale gegevens een één-op-één koppeling te maken tussen Wajongers en verantwoordelijke arbeidsdeskundige. Geen haalbare optie.	–

Bron: SEO Economisch Onderzoek, op basis van literatuurstudie en gesprekken met experts.

Onderzoeksmethode

Het overzicht en beoordeling van de mogelijkheden zijn samengesteld op basis van 1) literatuurstudie, 2) een brainstormsessie met experts op het gebied van de uitvoering en de relevante data en

met wetenschappers met ervaring op het gebied van effectstudies (op het gebied van arbeidsmarkt-vraagstukken) en 3) interviews met UWV-regiokantoren.

De mogelijkheden zijn beoordeeld op de beschikbaarheid van de benodigde data, de verwachte hardheid van effecten die kunnen worden gemeten en in hoeverre de effecten die kunnen worden gemeten representatief zijn voor de totale Wajongpopulatie en het huidige Wajong dienstverleningsmodel van UWV. Indien een mogelijkheid op ten minste één van deze criteria negatief scoort, is deze mogelijkheid als niet-kansrijk beschouwd. Ten slotte is ook de verwachte belasting voor UWV ingeschat. Dit hangt met name samen met de mate waarin op UWV een beroep gedaan moet worden om de benodigde data te verzamelen voor een bepaalde optie.

Inhoud

Voorwoord.....	i
Samenvatting.....	iii
1 Inleiding.....	1
1.1 Aanleiding en onderzoeksvragen.....	1
1.2 Onderzoeksaanpak.....	2
1.3 Leeswijzer.....	3
2 Aanknopingspunten effectmeting.....	5
2.1 UWV-dienstverlening Wajong.....	5
2.2 Literatuuroverzicht effectmetingen dienstverlening.....	7
3 Beschrijving en beoordeling mogelijkheden effectmeting.....	10
3.1 Beschrijving en beoordeling per mogelijkheid.....	12
4 Conclusies.....	27
Literatuur.....	31
Bijlage A Betrokken experts.....	35
Bijlage B Literatuuroverzicht.....	37
Bijlage C Overzicht mogelijkheden effectmeting.....	39
Bijlage D Overzicht beschikbare gegevens.....	41
Bijlage E Effectladder.....	43

1 Inleiding

Dit onderzoek beschrijft de mogelijkheden voor een effectmeting van de UWV-dienstverlening aan Wajongers met arbeidsvermogen. Deze mogelijkheden zijn getoetst aan de hand van een aantal criteria zoals representativiteit en 'hardheid' van de effecten. De resultaten zijn gebaseerd op literatuuronderzoek, een brainstormsessie met experts en interviews met UWV-regiokantoren.

1.1 Aanleiding en onderzoeksvragen

UWV en het ministerie van SZW zijn in 2018 een gezamenlijk kennisprogramma gestart naar de effectiviteit van de dienstverlening aan mensen met een arbeidsbeperking. Reden hiervoor is dat weinig bekend is over de inzet en effectiviteit van dienstverlening, terwijl de ambitie is om zowel beleid als dienstverlening 'evidence-based' te krijgen. Daarnaast ontvangt UWV vanaf 2019 structureel € 30 miljoen voor het versterken van de dienstverlening aan Wajongers (en WGA'ers).¹ De vraag is wat dit heeft opgeleverd qua (stappen richting) arbeidsparticipatie.

Om deze redenen hebben UWV en het ministerie van SZW het onderzoeksproject 'Effectmeting Wajong dienstverlening' uitgezet. Dit project bestaat uit drie verschillende, elkaar aanvullende en op elkaar voortbouwende onderdelen.

1. Een cijfermatige beschrijving van de arbeidsmarkt- en re-integratiepatronen van de Wajongpopulatie.
2. Een kwalitatieve evaluatie van de dienstverlening.
3. Het in kaart brengen van de kwantitatieve effecten van de dienstverlening.

SEO Economisch Onderzoek heeft een haalbaarheidsanalyse uitgevoerd voor het derde onderdeel van het onderzoeksproject, het bepalen van kwantitatieve netto-effecten van de UWV dienstverlening aan Wajongers met arbeidsvermogen.² De hoofdvraag bij deze haalbaarheidsanalyse is:

Zijn er mogelijkheden voor het vaststellen van de netto-effectiviteit van de Wajong-dienstverlening van UWV voor de (stappen richting) arbeidsparticipatie van de Wajongers met arbeidsvermogen en, zo ja, welke?

Deze hoofdvraag valt uiteen in de volgende deelvragen/onderzoekstappen.

1. Welke mogelijkheden zijn theoretisch denkbaar als het concreet gaat om het bepalen van de netto-effecten van de UWV dienstverlening aan Wajongers met arbeidsvermogen? De eerste stap is een zo compleet mogelijke verzameling aan concrete, theoretisch mogelijke aanknopingspunten in de (huidige en verleden) praktijk van de Wajong dienstverlening te bepalen.

---

¹ Zie Bijlage 820240 bij Kamerstuk 34 700, nr. 34.

² Het netto-effect van dienstverlening meet de werkelijke toegevoegde waarde van de dienstverlening. Het bruto-effect van dienstverlening daarentegen is eenvoudigweg de uitkomst voor personen met dienstverlening. Bijvoorbeeld: ongeveer 25% van de Wajongers is aan het werk (UWV, 2018). Dit is het bruto-effect. Stel dat zonder dienstverlening 20% van de Wajongers aan het werk zou zijn. Dan is het netto-effect van de dienstverlening $25\% - 20\% = 5\%$ meer Wajongers aan het werk.

2. Een beoordeling van elk van de onder vraag 1 gevonden denkbare mogelijkheden op geschiktheid als basis voor het bepalen van de netto-effecten van de dienstverlening. De beoordeling moet in ieder geval per aanknopingspunt uitsluitend geven over de volgende punten.
  - a) Oordeel in hoeverre het gevonden aanknopingspunt kan worden gebruikt voor effectmeting en onderbouwing van het oordeel.
  - b) Uitwerking van de randvoorwaarden voor het succesvol kunnen zijn van de effectmeting (databehoefte, verkenning beschikbaarheid van benodigde data en overige randvoorwaarden).
  - c) Kwalificatie/inschatting van de 'hardheid' of betrouwbaarheid van de gemeten effecten en een inschatting in hoeverre de gemeten effecten (bijvoorbeeld uit het verleden of betreffende specifieke onderdelen van de dienstverlening) bijdragen aan een inschatting van de doeltreffendheid van de *huidige* activerende dienstverlening van UWV aan Wajongers.
3. Conclusie: in welke mate zijn er uitspraken over netto-effecten van de ingezette dienstverlening voor Wajongers te meten en aan te tonen? Advies over de te ondernemen vervolgstappen voor effectiviteitsonderzoek.

De resultaten van dit onderzoek moeten dus dienen als naslagwerk voor het ministerie van SZW en UWV om een weloverwogen keuze te kunnen maken over de mogelijkheid én wenselijkheid van vervolgonderzoek. Om deze reden zijn de mogelijkheden voor een effectstudie ook beoordeeld op de verwachte belasting voor UWV. Deze belasting hangt met name samen met de mate waarin op UWV een beroep moet worden gedaan om de benodigde data te verzamelen. Hoewel de beoordeling op de verwachte belasting niet meespeelt in de beoordeling of een effectstudie mogelijk is, kan het wel meespelen in de wenselijkheid van een vervolgonderzoek.

UWV en SZW zijn met name geïnteresseerd in de effectiviteit van het nieuwe dienstverleningsmodel dat in 2018 is ingevoerd. Het gaat daarbij alleen om de dienstverlening van UWV, dus niet de dienstverlening van door UWV ingeschakelde re-integratiebureaus. Ten slotte gaat het in dit onderzoek alleen om dienstverlening aan Wajongers met arbeidsvermogen. De instroom vanaf 2015 van jonggehandicapten die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn en onder de Wajong2015 valt wordt daarom in deze rapportage buiten beschouwing gelaten.

1.2 Onderzoeksaanpak

De eerste stap van het onderzoek bestaat uit het maken van een zo compleet mogelijk overzicht van alle (theoretische) mogelijkheden voor een effectmeting. Dit overzicht is opgesteld aan de hand van de volgende drie stappen.

1. **Literatuurstudie.** Ter inspiratie is literatuur bestudeerd waarin effectmetingen zijn gedaan naar dienstverlening aan (arbeidsgehandicapte) werklozen. Dit heeft geresulteerd in een overzicht van verschillende typen effectmetingen die in het verleden zijn uitgevoerd.
2. **Bestudering regelgeving Wajong.** De (ontwikkeling van de) dienstverlening van UWV aan Wajongers is zorgvuldig bestudeerd. Doel hiervan is om te bekijken of er ontwikkelingen zijn die aanleiding geven voor een effectmeting.

- 3. Brainstormsessie.** Op basis van de eerste twee stappen is een eerste overzicht gemaakt van mogelijke aanknopingspunten voor een effectmeting. Deze is getoetst en aangevuld tijdens een brainstormsessie waarbij experts op het gebied van de uitvoering, de data en de wetenschap aanwezig waren.

Dit overzicht is vervolgens voorgelegd aan de begeleidingscommissie en getoetst op volledigheid (zie Bijlage A voor een overzicht van de begeleidingscommissie). Vervolgens zijn er telefonische interviews gehouden met drie regiokantoren. Deze regiokantoren zijn zo gekozen dat er enige regionale spreiding was en spreiding in de omvang van de Wajongpopulatie en de inzet van dienstverlening. Aan de hand van de informatie opgehaald in de interviews, de brainstormsessie en bestudering van relevante literatuur zijn ten slotte de aanknopingspunten beoordeeld.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een overzicht van de Wajong dienstverlening en de resultaten van de literatuurstudie. Het resulterende overzicht van de (theoretische) mogelijkheden voor een effectmeting van de Wajong dienstverlening van UWV en de beoordeling van deze mogelijkheden volgt in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 concludeert en geeft advies voor mogelijk vervolgonderzoek.

2 Aanknopingspunten effectmeting

Op basis van een literatuurstudie en een brainstormsessie met experts zijn de (theoretische) mogelijkheden voor een effectmeting van de Wajong dienstverlening van UWV onderzocht. Dit heeft geleid tot tien opties die nader worden getoetst.

Dit onderzoek brengt de mogelijkheden voor het meten van de effecten van de dienstverlening van UWV aan Wajongers met arbeidsvermogen in kaart. De volgende paragraaf geeft een beschrijving van deze UWV-dienstverlening. Paragraaf 2.2 geeft een overzicht van de onderzoeksdesigns die in voorgaande onderzoeken naar de effecten van dienstverlening aan werklozen zijn gebruikt.

2.1 UWV-dienstverlening Wajong

Het nieuwe dienstverleningsmodel

Vanaf 2018 is er één UWV-dienstverleningsmodel voor alle Wajongers met arbeidsvermogen. Een gevolg hiervan is dat vanaf 2018 de dienstverlening geüniformeerd is en mogelijke regionale verschillen in uitvoering zijn verkleind. Aanleiding daarvoor was de herindeling naar wel/geen arbeidsvermogen die in de periode 2015-2017 voor de Wajongers heeft plaatsgevonden. Daarnaast ontvangt UWV vanaf 2019 structureel € 30 miljoen voor het versterken van de dienstverlening aan Wajongers (en WGA'ers).³

Het nieuwe dienstverleningsmodel bestaat uit verschillende elementen:⁴

1. Monitoren en activeren
2. Inzet van re-integratiediensten
3. Aan het werk houden
4. Oriëntatiegesprek en plan
5. Werkgeversdienstverlening.

Een verschil met voorheen is dat UWV meer focust op het in beeld houden van alle Wajongers met arbeidsvermogen en qua dienstverlening minder gebruik maakt van eigen dienstverlening en meer gericht is op ingekochte dienstverlening gericht op arbeidsversterking. Deze dienstverlening wordt, met uitzondering van de workshop *Succesvol naar werk*, vanaf 2018 uitsluitend nog ingekocht bij externe re-integratiebedrijven.

Monitoren en activeren is bedoeld voor Wajongers die nog niet beschikbaar zijn voor werk omdat zij nog een medische behandeling ondergaan, studeren of door multiproblematiek de focus niet op werk (kunnen) hebben. Voor Wajongers die nog niet beschikbaar zijn voor werk is het doel van de dienstverlening om de voortgang te monitoren en de Wajongers indien mogelijk te activeren. UWV spreekt alle Wajongers hiervoor minimaal één keer per jaar. Ook heeft UWV een verwijfs- en schakelfunctie voor Wajongers. Dit houdt in dat UWV Wajongers indien nodig naar de juiste instanties (zoals zorginstellingen, schuldhulpverlening etc.) doorverwijst.

³ Zie Bijlage 820240 bij Kamerstuk 34 700, nr. 34.

⁴ Onderstaande beschrijving van de UWV dienstverlening aan Wajongers is met name gebaseerd op een intern UWV-document *Dienstverlening Wajong 2019*, 15 februari 2018.

Met personen van wie het contract afloopt of die werkloos raken wordt contact opgenomen, waarbij de actuele situatie in beeld gebracht wordt en besproken wordt wat de beroepswensen zijn en hoe de klant zo snel mogelijk weer aan het werk kan komen. Voor Wajongers die werkfit zijn maar die nog geen werk gevonden hebben probeert UWV, via inzet van het Werkgever Service Punt (WSP), stage- of werkervaringsplekken te vinden. Aanvullend kan de workshop *Succesvol naar Werk* ingezet worden, een kortdurend programma van UWV waarin Wajongers worden geholpen met bijvoorbeeld het vinden van vacatures of het oefenen van sollicitatiegesprekken.⁵

Re-integratietrajecten worden ingezet voor i) Wajongers die nog onvoldoende arbeidsfit zijn, ii) Wajongers die arbeidsfit zijn maar vanwege een specifieke beperking intensieve ondersteuning nodig hebben om aan het werk te komen en iii) Wajongers die arbeidsfit zijn maar die voor een specifieke baan nog extra dienstverlening nodig hebben. Deze re-integratietrajecten worden ingekocht bij externe re-integratiebedrijven.

Aan het werk houden houdt in dat UWV Wajongers monitort die aan het werk zijn. Als een tijdelijk contract afloopt, spant UWV zich in om dit te verlengen of om te zetten in een vast dienstverband. Als dit geen optie is, zorgt UWV er onder andere voor dat de Wajonger weer zo snel mogelijk als 'beschikbaar' wordt getoond in de Kandidatenverkenner Banenafpraak. Dit is een hulpmiddel voor werkgevers waarin zij kandidaten uit het doelgroepregister kunnen bekijken. Via UWV kunnen werkgevers op deze manier eenvoudig kandidaten benaderen die bij hun vacature past.

Met Wajongers voor wie het recht op een Wajonguitkering herleeft (dit kan zijn voor personen die terugkeren uit detentie of het buitenland) wordt een oriëntatiegesprek gehouden en een werkplan of een participatieplan opgesteld. In het kader van de Integrale activering Wajong (IaW) geldt dit voor 2018 en 2019 ook eenmalig voor personen die eerder af hebben gezien van activerende dienstverlening. In dit gesprek wordt gesproken over het arbeidsvermogen van de Wajonger en worden afspraken over de stappen die door de Wajongers moeten worden gezet om aan een baan te komen vastgelegd in een plan. Dat kan gaan over de directe stappen richting werk (bijvoorbeeld solliciteren) of indirecte stappen indien een Wajonger nog niet werkfit is (bijvoorbeeld behandelen van schuldenproblematiek of gezondheidsproblemen).

Voor de werkgeversdienstverlening geldt in principe dat deze een algemeen karakter heeft en niet voor specifieke doelgroepen geldt. Wel zijn een aantal diensten binnen deze activiteiten vooral voor Wajongers met arbeidsvermogen aan orde, zoals 1) ondersteunen Wajonger en werkgever bij het matchingproces: bijv. advisering en ondersteuning bij het aanvragen van noodzakelijk voorzieningen zoals een jobcoach 2) Bedrijfsadvies Inclusieve Arbeidsorganisatie: UWV geeft kosteloos advies aan bedrijven die hun organisatie duurzaam toegankelijker willen maken voor mensen met een arbeidsbeperking 3) de Kandidatenverkenner Banenafpraak: ontwikkeld om werkgevers inzicht te verschaffen in de vaardigheden van alle personen die behoren tot de doelgroep banenafpraak (waartoe Wajongers met arbeidsvermogen behoren) ter bevordering van een goede match tussen Wajonger en werkgever.

---

⁵ Dit is een, op de doelgroep toegesneden, variant op de workshop *Succesvol naar Werk* voor WW'ers.

Naast het nieuwe dienstverleningsmodel geldt voor Wajongers met arbeidsvermogen vanaf 2018 dat zij met vijf procentpunt worden gekort op hun uitkering (van 75% naar 70% van het wettelijk minimumloon). Dit heeft als doel dat zij een grotere prikkel hebben om te werken.

Dienstverlening vóór 2018

Vóór 2018 waren er verschillen tussen dienstverlening aan de Wajongers. Dit had vooral te maken met de verschillende regimes die de Wajong over de loop van de jaren heeft gekend. Jonggehandicapten die voor 2010 in de Wajong instroomden vallen onder de ‘oude’ Wajong (oWajong). De instroom vanaf 2010 tot 2015 valt onder de Wajong2010. Vanaf 2015 valt de nieuwe instroom van jonggehandicapten met arbeidsvermogen onder de Participatiewet en daarmee onder de verantwoordelijkheid van gemeenten. De instroom vanaf 2015 van jonggehandicapten die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn, stroomt in de Wajong2015 en valt nog wel onder de verantwoordelijkheid van UWV. Deze groep heeft echter geen arbeidsvermogen en wordt daarom in deze rapportage buiten beschouwing gelaten.

Het belangrijkste verschil tussen de oWajong en Wajong2010 was dat oWajongers vanaf 2010 met name na verloop van tijd niet actief benaderd meer werden door UWV. Met alle oWajongers werd na instroom een re-integratievisie opgesteld en werd vaak één of meerdere trajecten ingekocht. Op de langere termijn werd dienstverlening echter vooral ingezet als de oWajonger hier zelf om vroeg. De Wajong2010 was primair gericht op activering en bovendien bood UWV ook dienstverlening aan werkenden om aan het werk te blijven. Daarnaast kent de Wajong2010 in vergelijking tot de oWajong meer plichten voor de Wajonger. Zo kan UWV voor personen in de Wajong2010 een passend werkaanbod doen. Als een Wajonger dit aanbod zonder geldige reden weigert, kan dat inhouden dat de Wajonger zijn of haar uitkering verliest. Vanaf 2013 is het mogelijk voor oWajongers om vrijwillig over te stappen naar de Wajong2010. Voor werkende oWajongers zou dit vanwege een gunstigere verrekeningssystematiek aantrekkelijk kunnen zijn.⁶ In de periode 2013-2017 waren er echter nauwelijks Wajongers die van deze mogelijkheid gebruik hebben gemaakt.⁷

Met de invoering van het nieuwe dienstverleningsmodel zijn alle Wajongers bij UWV in beeld. Hier was vanaf 2015 voor de oWajongers als gevolg van de herindeling al een begin gemaakt. Onderdeel daarvan is dat alle Wajongers minstens één keer per jaar gesproken worden zodat UWV altijd een actueel beeld heeft van de mogelijkheden van de Wajonger. Wel is het zo dat oWajongers (nog steeds) minder wettelijke plichten hebben dan de Wajong2010'ers. Daarnaast is er een groep van ongeveer 8.000 oWajongers met arbeidsvermogen die opnieuw door UWV is benaderd maar afziet van dienstverlening.⁸

2.2 Literatuuroverzicht effectmetingen dienstverlening

De ‘gouden standaard’ voor een effectmeting is een gerandomiseerd experiment (Randomized Controlled Trial, RCT). Een aselect gekozen behandelgroep krijgt dienstverlening en een tevens

---

⁶ Onder de loonaanvullingsregels van de Wajong2010 geldt in het algemeen dat (vanaf 20 procent wettelijk minimumloon) (meer) werken tot een hoger inkomen leidt. Onder de loonaanvullingsregels in de oWajong is dat door de zaagtandconstructie niet altijd het geval.

⁷ Bron: *Beleidsdoorlichting begrotingsartikel 4: jonggehandicapten*, ministerie van SZW (2018).

⁸ Bron: *UWV Jaarverslag 2017*.

aselect gekozen controlegroep krijgt geen dienstverlening. Het willekeurig bepalen van de behandel- en controlegroep zorgt ervoor dat beide groepen vergelijkbaar zijn. Verschillen in uitkomsten tussen beide groepen zijn dan het gevolg van de dienstverlening en niet van (verschillen in) de achtergrondkenmerken of eigenschappen van beide groepen.

Voor de dienstverlening aan Wajongers door UWV is een RCT vanwege verschillende redenen geen optie. De twee belangrijkste redenen zijn: 1) Sinds 2015 is er als gevolg van de Participatiewet geen (noemenswaardige) instroom meer in de Wajong met arbeidsvermogen waar UWV verantwoordelijk voor is en 2) ethische overwegingen: op dit moment krijgen alle Wajongers dienstverlening aangeboden door UWV, bij een experiment zou een deel van hen geen dienstverlening meer krijgen.

Een effectmeting kan ook door gebruik te maken van een quasi-experimentele setting. Hierbij is niet aselect de controle- en behandelgroep toegewezen maar zijn deze groepen vanwege omstandigheden of bepaalde regelgeving ‘natuurlijk’ ontstaan. Op basis van literatuur is bekeken welk type designs mogelijk zijn voor een quasi-experiment. Hiervoor is met name gekeken naar binnen- en buitenlandse effectmetingen van dienstverlening aan werklozen. Tabel B.1 in bijlage B geeft een overzicht van de literatuur die geraadpleegd is.

Voorwaarden voor quasi-experiment

Een causaal effect in quasi-experimentele setting kan alleen worden gemeten indien er een bron van ‘exogene variatie’ bestaat die bepalend is voor de kans op dienstverlening. Dat wil zeggen, verschillen in de inzet van dienstverlening voor Wajongers die niet het gevolg zijn van de keuzes van Wajongers (bijv. als zij activerende dienstverlening weigeren of zich hier juist voor aanmelden is er juist wél sprake van een keuze). Een voorbeeld van exogene variatie is als bepaalde UWV-regiokantoren (tijdelijk) geen dienstverlening voor Wajongers zouden kunnen inzetten, bijvoorbeeld vanwege een tekort aan personeel. De Wajongers kunnen in deze situatie niet kiezen of zij wel of niet dienstverlening ontvangen. In dit voorbeeld zou een effectmeting kunnen worden gedaan aan de hand van een vergelijking van de Wajongers die onder de verantwoordelijkheid van de regiokantoren met een tekort aan personeel vallen (en dus geen dienstverlening ontvangen) én de Wajongers die wel dienstverlening ontvangen. In de literatuur zijn meerdere bronnen van exogene variatie gebruikt voor het meten van causale effecten van dienstverlening. Hieronder volgt een overzicht van deze bronnen en bijbehorende technieken voor het meten van causale effecten.

Variatie tussen groepen

In veel effectmetingen is gebruikt gemaakt van het feit dat niet alle (arbeidsgehandicapte) werklozen dienstverlening ontvangen. Het effect van dienstverlening kan dan worden gemeten door de uitkomstmaten (bijvoorbeeld de kans op werk) voor de ‘behandelgroep’ (werklozen die dienstverlening ontvangen) te vergelijken met de ‘controlegroep’ (werklozen die geen dienstverlening ontvangen). Er wordt dan gebruik gemaakt van **variatie tussen groepen**. Vaak wordt dan *matching* toegepast om ervoor te zorgen dat de controle- en behandelgroep vergelijkbaar zijn en mogelijke selectiviteit tegen te gaan. Er is sprake van selectiviteit als de uitkomstmaat (bijv. kans op werk) direct samenhangt met de kans om in de behandelgroep te komen. Dat is bijvoorbeeld het geval als de meer gemotiveerde werklozen dienstverlening ontvangen en de minder gemotiveerden niet. Het is dan waarschijnlijk dat de behandelgroep (degenen met meer motivatie) sneller aan het werk komt dan de controlegroep. Dit is dan niet per se het gevolg van de dienstverlening maar (deels)

van het feit dat de behandelgroep een ‘selecte’ groep is. Met *matching* kunnen behandel- en controlegroep vergelijkbaar gemaakt worden op alle kenmerken waarover gegevens beschikbaar zijn, zoals leeftijd, geslacht, uitkeringsverleden et cetera. Voor ‘zachte’ kenmerken, zoals motivatie kan (vaak) niet worden gecontroleerd omdat meestal niet wordt vastgelegd hoe gemotiveerd mensen zijn.

Variatie in moment van inzet dienstverlening

Het is ook mogelijk dat er **verschillen zijn in het moment dat dienstverlening wordt ingezet**. Ook deze variatie is in de literatuur gebruikt voor effectmetingen van dienstverlening. Dit is bijvoorbeeld het geval als een deel van de onderzoekspopulatie direct na instroom in de Wajong dienstverlening ontvangt en een ander deel pas na een half jaar. In deze gevallen wordt meestal een *duurmodel* gebruikt om effecten van dienstverlening te onderzoeken.

Beleidswijzigingen (variatie over tijd)

Beleidswijzigingen zijn in de literatuur ook vaak aanleiding geweest voor effectmetingen. Een behandelgroep van personen die onder het nieuwe beleid vallen wordt vergeleken met een controlegroep die (nog net) onder het oude beleid valt. Er wordt dan gebruik gemaakt van **variatie over tijd**. In dit geval wordt vaak een *duurmodel*, *matching* of een *regression discontinuity in time (RDD)* gebruikt voor het vaststellen van effecten. SEO heeft op deze manier bijvoorbeeld (aan de hand van *matching*) het effect van de Participatiewet voor jonggehandicapten onderzocht.

Soms heeft een beleidswijziging alleen effect op een bepaalde groep Wajongers. Bijvoorbeeld wanneer in een bepaald jaar de dienstverlening alleen voor ouderen is gewijzigd, maar niet voor jongeren. De uitkomsten van de behandelgroep (ouderen) worden dan vergeleken met de uitkomsten van de controlegroep (jongeren). Als er ná introductie van de beleidsmaatregel een groter verschil tussen deze groepen is in bijvoorbeeld uitstroom naar werk dan vóór de introductie van de beleidsmaatregel, dan is dat bewijs dat de maatregel effect heeft. Er wordt dan gebruik gemaakt van **variatie tussen groepen over tijd**. Een *difference-in-differences (DiD)* model wordt in deze gevallen vaak gebruikt.

Toelatingscriteria

Toelatingscriteria tot dienstverlening zijn een ander mogelijk aanknopingspunt voor het meten van effecten. Een voorbeeld daarvan is een leeftijdscriterium. Stel, bepaalde dienstverlening wordt alleen ingezet voor (arbeidsgehandicapte) werklozen tot een bepaalde leeftijd. Personen die instromen in een sociale regeling en net aan dit leeftijdscriterium voldoen worden dan vergeleken met personen die instromen en net boven dit leeftijdscriterium zitten (en dus geen dienstverlening ontvangen). Effecten worden in dit geval vaak vastgesteld aan de hand van een *RDD*.

Regionale variatie

Ten slotte is **regionale variatie** in dienstverlening in de literatuur benut voor effectmetingen. Dit is bijvoorbeeld het geval als er verschillen zijn qua dienstverlening tussen regionale kantoren. Dat kan het gevolg zijn van een pilot die in sommige kantoren wordt uitgevoerd en andere kantoren niet of op een later tijdstip. In de literatuur is dit meestal geanalyseerd aan de hand van een *DiD*-model of *instrumental variable (IV) regression*.

3 Beschrijving en beoordeling mogelijkheden effectmeting

Op basis van een literatuurstudie en gesprekken met experts is een tiental (theoretische) mogelijkheden voor een effectmeting van de Wajong dienstverlening van UWV opgesteld. Voor geen van deze opties is het mogelijk een causaal effect vast te stellen voor het huidige dienstverleningsmodel. Wel is het op basis van enkele opties mogelijk om voor een deel van de Wajongers effecten van eerdere dienstverlening te meten.

Dit hoofdstuk beschrijft en beoordeelt de (theoretische) mogelijkheden voor een effectmeting van de Wajong-dienstverlening van UWV aan Wajongers met arbeidsvermogen. Er is een tiental van (theoretische) mogelijkheden opgesteld. Dit is gebeurd aan de hand van de literatuurstudie uit hoofdstuk 2, op basis van informatie die is opgehaald tijdens een brainstormsessie met experts van UWV en wetenschappers met ervaring met effectstudies op het terrein van sociale zekerheid, en op basis van interviews met stafarbeidsdeskundigen van drie regiokantoren van UWV. Een eerste overzicht van de mogelijkheden voor een effectmeting is voorgelegd aan de begeleidingscommissie. Hier zijn enkele additionele mogelijkheden uit voortgekomen. Bijlage A geeft een overzicht van de experts die zijn gesproken voor dit onderzoek.

Op basis van (met name) de beschikbare gegevens bij UWV en CBS (Microdata) is beoordeeld in hoeverre er data aanwezig zijn om de mogelijkheden voor een effectmeting uit te kunnen voeren. Bijlage D geeft een overzicht van beschikbare relevante gegevens. Een mogelijkheid scoort een ‘++’ op **databeschikbaarheid** indien alle noodzakelijke gegevens integraal bekend zijn, en een ‘-’ indien er geen enkele gegevens beschikbaar zijn.

De **verwachte ‘hardheid’ van de effecten** zegt iets over in hoeverre harde uitspraken over effectiviteit gedaan kunnen worden op basis van de effectmeting. De score hiervoor is gebaseerd op de effectlader van SEO – zie Tabel E.1 in Bijlage E. Een mogelijkheid scoort een ‘++’ indien deze naar verwachting het hoogste niveau op de ladder bereikt (‘bewezen (in)effectief’) en een ‘-’ indien deze naar verwachting het laagste niveau op de ladder bereikt (‘mogelijk (in)effectief’).

UWV en SZW zijn met name geïnteresseerd in de effectiviteit van het nieuwe dienstverleningsmodel dat in 2018 is ingevoerd. Het gaat daarbij alleen om de dienstverlening van UWV, dus niet de dienstverlening van door UWV ingeschakelde re-integratiebureaus.⁹ Het is de vraag in hoeverre de voorgedragen opties een uitspraak kunnen doen over de effectiviteit van deze dienstverlening. Daarnaast is het de vraag of er een uitspraak kan worden gedaan over de gehele Wajongpopulatie of over een subgroep van deze populatie. Een mogelijkheid scoort een ‘++’ qua **representativiteit** indien uitspraken gedaan kunnen worden over de gehele Wajongpopulatie, het nieuwe dienstverleningsmodel en alle onderdelen van de dienstverlening van UWV. Een mogelijkheid scoort een ‘-’ indien een uitspraak gedaan kan worden over een deel van de Wajongpopulatie, dienstverlening in het verleden of uitsluitend een onderdeel van de dienstverlening van UWV.

⁹ Uiteraard kan de UWV-medewerker wel de effectiviteit van het re-integratietraject beïnvloeden door de Wajonger richting het juiste re-integratietraject te sturen. Deze (juiste) toedeling aan re-integratietrajecten valt dus ook onder de dienstverlening van UWV.

UWV heeft gevraagd om ook inzicht te geven in de belasting voor UWV en klanten die een mogelijke effectstudie met zich meebrengt. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat er wel gegevens voorhanden zijn maar dat het veel werk is voor UWV (of het onderzoeksbureau) om deze gegevens om te zetten naar data die ook daadwerkelijk gebruikt kunnen worden voor onderzoek, bijvoorbeeld wanneer het gaat om informatie in papieren dossiers of oude systemen. De belasting valt uiteen in de belasting voor (1) UWV-medewerkers van regiokantoren, (2) het UWV-hoofdkantoor en (3) Wajongers. Een mogelijkheid scoort een ‘-’ qua **verwachte gebrek aan belasting voor UWV en klanten** als er een grote belasting is voor de UWV-regiokantoren en Wajongers. Bijvoorbeeld als er dossiers bestudeerd moeten worden en er enquête onder Wajongers uitgezet moet worden. Een mogelijkheid scoort een ‘++’ als het ‘gebrek aan belasting’ hoog is, bijvoorbeeld als alle benodigde informatie bij het CBS aanwezig is of als deze door UWV eenvoudig beschikbaar kan worden gesteld.

Tabel 3.1 geeft een overzicht en beoordeling van het tiental mogelijkheden. In de volgende paragraaf volgt per mogelijkheid een beschrijving en een toelichting van de scores. Bijlage C geeft een samenvattend overzicht van de mogelijkheden.

Tabel 3.1 Er zijn geen mogelijkheden om causale effecten vast te stellen die representatief zijn voor het nieuwe dienstverleningsmodel en de gehele Wajongpopulatie

Mogelijkheid	Databeschikbaarheid	Verwachte hardheid effecten	Representativiteit	Verwachte gebrek aan belasting UWV
1. Wajongers die dienstverlening ontvangen vergelijken met Wajongers die hiervan afzien.	-	-	+/-	--
2. Verschil in moment van inzet van dienstverlening vanaf instroom tussen Wajongers	++	-/+	-	++
3. Vergelijking Wajong2010 met oWajong	++	+/-	+/-	++
4. oWajong die is heringedeeld bij 'wel arbeidsvermogen' vergelijken met de Wajong2010 die ook vóór de herbeoordelingsoperatie al activerende dienstverlening ontving	+	+	+/-	+
5. Verschil in moment waarop dienstverlening is ingezet na herindeling van oWajongers	-	+	+	+/-
6. oWajongers zonder recent werkverleden rondom leeftijdsgrens van 50 jaar vergelijken	+	-/+	--	++
7. Vergelijking invloed capaciteitsproblemen op uitkomsten regiokantoren met afzonderlijke WIA- en Wajong-teams en regiokantoren met een gezamenlijk WIA/Wajong-team	+/-	-	-/+	-
8. Verschillen in uitkomstmaten tussen regiokantoren vóór en na 2018 (uniformering dienstverlening) vergelijken	++	-	+/-	-
9. Gebruik maken van verhuisbewegingen van Wajongers	++	-	--	++
10. Verschil in intensiviteit van dienstverlening	--	-	-	--

Bron: SEO Economisch Onderzoek, op basis van literatuurstudie en gesprekken met experts.

3.1 Beschrijving en beoordeling per mogelijkheid

3.1.1 Variatie tussen groepen

Mogelijkheid 1: Wajongers die dienstverlening ontvangen vergelijken met Wajongers die hiervan afzien.

Voor de niet-werkende Wajongers geldt in de praktijk dat er personen zijn die wel dienstverlening (willen) ontvangen en personen die afzien van dienstverlening.¹⁰ Deze groepen zouden dus in principe vergeleken kunnen worden. Wel is het zo dat de controlegroep (degenen zonder dienstverlening) in deze setting een selectieve groep is. Dit zijn namelijk Wajongers die van dienstverlening afzien omdat ze dat niet willen of niet nodig achten. Experts van UWV geven aan dat onder andere de motivatie, de inschatting van de eigen arbeidsmogelijkheden en arbeidsmarktkansen van de Wajonger een belangrijke rol spelen bij de beslissing of zij wel of niet dienstverlening wensen van UWV. Een goede effectmeting is alleen mogelijk indien er genoeg gegevens voorhanden zijn om via *matching* de behandel- en controlegroep vergelijkbaar te maken, ook wat betreft motivatie en de inschatting van de eigen arbeidsmogelijkheden en arbeidsmarktkansen.

Voorwaarden waaraan voldaan moet worden: 1) Er zijn voldoende gegevens beschikbaar om (via matching) een vergelijkbare behandel- en controlegroep te selecteren. Dit betekent dat er ook data beschikbaar zijn om bijvoorbeeld de motivatie van Wajongers te kunnen meten.

Als voorwaarde voor deze mogelijkheid geldt dat er onder andere gegevens over de motivatie van Wajongers zijn. Motivatie is echter moeilijk meetbaar. Er zijn enquêtes op basis waarvan een benadering gegeven kan worden van de inschatting van Wajongers van hun eigen arbeidsmogelijkheden en arbeidsmarktkansen.¹¹ Deze gegevens zijn echter niet integraal en de personen die van dienstverlening hebben afgezien zijn hierin vaak ondervertegenwoordigd.¹² Deze mogelijkheid scoort daarom relatief laag op **databeschikbaarheid**. De groep zonder dienstverlening die wel de enquête invult is waarschijnlijk selectief. Enerzijds wijst het feit dat zij aan de enquête mee willen doen er mogelijk op dat zij meer gemotiveerd zijn. Anderzijds kan het zo zijn dat het om Wajongers gaat met een relatief negatieve instelling, die de enquête aangrijpen om hun ongenoegen te uiten. Dit maakt dat het onwaarschijnlijk is dat de groep zonder dienstverlening uit de enquête representatief is voor de hele groep zonder dienstverlening. De verwachting is daardoor ook dat niet goed gecorrigeerd kan worden voor de verschillen tussen de Wajongers mét dienstverlening en degenen die daarvan afzien. Door één van de experts werd geopperd om als eerste stap te onderzoeken in hoeverre de kans dat een Wajonger afziet van dienstverlening, te voorspellen is op basis van beschikbare 'harde' kenmerken zoals leeftijd, geslacht, werkverleden. Het is mogelijk dat er harde kenmerken zijn waarmee gecorrigeerd kan worden voor bijvoorbeeld het verschil in motivatie tussen Wajongers die afzien van dienstverlening en Wajongers die wel dienstverlening ontvangen. De verwachting is echter dat op deze manier niet (volledig) gecorrigeerd kan worden voor verschillen

¹⁰ Volgens het *UWV Jaarverslag 2017* waren er tot en met december 2017 bijna 24.000 oWajongers die in aanmerking kwamen voor een startgesprek en eventuele verdere dienstverlening. Daarvan ziet 35 procent af van dienstverlening.

¹¹ Bijvoorbeeld de *Klantenquête Wajong* van de Inspectie SZW.

¹² De *Klantenquête Wajong 2019* van de Inspectie SZW heeft een respons van 1.275 Wajongers. Daarvan geeft 18 procent aan in het laatste jaar geen contact te hebben gehad met UWV. Van de bijna 24.000 oWajongers die tot en met december 2017 in aanmerking kwam voor een startgesprek en eventuele verdere dienstverlening zag 35 procent hier van af (*UWV Jaarverslag 2017*).

tussen beide groepen. Deze mogelijkheid scoort daarom relatief laag op **verwachte hardheid van effecten**.

Als het al mogelijk is om te corrigeren voor de verschillen (bijvoorbeeld in motivatie) tussen de controle- en behandelgroep, is het onwaarschijnlijk dat voor de gehele populatie die dienstverlening ontvangt een goede controlegroep is te vinden. De Wajongers die afzien van dienstverlening en de Wajongers die wel dienstverlening ontvangen die eventueel vergeleken zouden worden, zijn waarschijnlijk personen met een relatief lage baankans. Er kan dan geen uitspraak worden gedaan over de effectiviteit van dienstverlening voor de Wajongers met een relatief hoge baankans en de **representativiteit** van deze optie is daarom ook relatief laag. Ten slotte scoort het **verwachte gebrek aan belasting voor UWV en klanten** relatief laag. Bepaalde belangrijke kenmerken zoals motivatie zijn op basis van de beschikbare gegevens niet meetbaar. Een optie zou zijn om een enquête onder Wajongers uit te zetten. Dit zou een relatief grote belasting opleveren voor Wajongers (en regiokantoren). Bovendien bestaat het risico dat de responderende Wajongers geen representatieve groep vormen.

Conclusie: Het vergelijken van Wajongers die dienstverlening ontvangen met Wajongers die hier van afzien geeft alleen zuivere effecten als beide groepen vergelijkbaar zijn of gemaakt kunnen worden. De verwachting is dat dit niet mogelijk is omdat belangrijke gegevens (bijv. motivatie) ontbreken. Deze optie levert daarom vermoedelijk geen causale effecten op.

3.1.2 Variatie in moment van inzet dienstverlening

Mogelijkheid 2: Verschil in moment van inzet van dienstverlening vanaf instroom tussen Wajongers

Het is mogelijk dat Wajongers na instroom in de Wajong moeten wachten op dienstverlening (zoals het opstellen van een werk- of participatieplan), bijvoorbeeld als UWV (tijdelijk) gebrek aan capaciteit heeft. Het duurt dan bijvoorbeeld langer voordat een eerste gesprek kan plaats vinden. Ook voor Wajongers die hun baan verliezen kunnen er verschillen zijn in het moment waarop UWV contact met hen opneemt na baanverlies.¹³ Deze verschillen zouden in theorie gebruikt kunnen worden voor een effectmeting. Het idee hierbij is dat hoe langer het duurt voordat een Wajonger dienstverlening krijgt, hoe langer het duurt tot er een resultaat is (bijv. dat de Wajonger een (nieuwe) baan heeft). Een belangrijke voorwaarde is dan wel dat Wajongers voorafgaand aan de instroom of baanverlies niet op de hoogte zijn van het moment waarop zij dienstverlening ontvangen omdat zij anders mogelijk hierop gaan anticiperen en hun (zoek)gedrag gaan aanpassen. De uitgangssituatie voor Wajongers die op een verschillend moment dienstverlening ontvangen is dan verschillend waardoor er geen zuiver effect gemeten kan worden. Ook is het van belang dat er voldoende variatie is in het moment van dienstverlening. Ten slotte is het belangrijk dat de reden voor variatie in het moment van inzet van dienstverlening willekeurig moet zijn en niet samenhangt met de uitkomstmaten.

¹³ Dit is feitelijk geen nieuwe instroom omdat een werkende Wajonger met een baan Wajongrechten blijft houden (tenzij zijn of haar arbeidsvermogen dusdanig verbeterd). Vanwege de baan vindt er dan echter wellicht geen uitbetaling van een Wajonguitkering plaats.

Voorwaarden waaraan voldaan moet worden: 1) Wajongers zijn voorafgaand aan instroom of baanverlies niet op de hoogte van het moment waarop zij dienstverlening ontvangen¹⁴ 2) Er is voldoende variatie in het moment van inzet van dienstverlening 3) De reden voor variatie in het moment van inzet van dienstverlening is willekeurig en hangt niet samen met de uitkomstmaten.

Er zijn onder andere integrale gegevens beschikbaar over het moment van instroom en inzet van dienstverlening, persoonskenmerken, woongegevens, opleidingsgegevens en arbeidsmarktgegevens (zoals de baankans). De **datbeschikbaarheid** scoort daarom relatief goed. Eén van de voorwaarden is dat de reden voor variatie in het moment van inzet van dienstverlening willekeurig is en niet samenhangt met de uitkomstmaten. In de gesprekken met experts wordt aangegeven dat de redenen dat sommige Wajongers op een later moment worden ‘opgepakt’ niet willekeurig is. Het gaat bijvoorbeeld om klanten die nog niet werkfit zijn, of schuldenproblematiek hebben die eerst opgelost moet worden. Ook wordt genoemd dat Wajongers soms niet direct worden opgepakt omdat het regiokantoor (tijdelijk) niet genoeg capaciteit heeft. In dat geval worden over het algemeen eerst de kansrijkere Wajongers opgepakt. Voor veel van deze verschillen kan niet gecorrigeerd worden omdat deze gegevens niet integraal geregistreerd staan (zoals schulden). Deze optie scoort daarom relatief laag op **verwachte hardheid van effecten**.

Voor deze optie wordt gebruikt gemaakt van variatie in het moment na instroom in de Wajong waarop dienstverlening wordt ingezet. Omdat er vanaf 2015 geen nieuwe instroom meer is van Wajongers met arbeidsvermogen, is het dus noodzakelijk om terug in de tijd te kijken. De dienstverlening die daarmee wordt geëvalueerd is dus ook dienstverlening van meer dan vijf jaar geleden. Er zou dus beperkt een uitspraak gedaan kunnen worden over de effectiviteit van het nieuwe dienstverleningsmodel en **representativiteit** scoort relatief laag. Een mogelijkheid is om inzet van dienstverlening rondom *life events* te bekijken. Een voorbeeld is als een Wajonger zijn of haar baan verliest. Met deze Wajongers neemt UWV contact op en wordt onder andere de actuele situatie van de Wajonger in beeld gebracht en besproken hoe de klant zo snel mogelijk weer aan het werk kan komen. De groep die dan wordt bekeken is wel een beperkte groep, namelijk Wajongers met recente werkervaring. Bovendien wordt dan slechts een onderdeel van de dienstverlening van UWV onderzocht, namelijk de dienstverlening die er op gericht is om arbeidsfite Wajongers na baanverlies weer aan het werk te helpen. Ook hiervoor geldt dus dat de representativiteit laag is. De benodigde gegevens zijn relatief eenvoudig toegankelijk en zijn ook al eerder gebruikt voor onderzoek, zie bijvoorbeeld Kok et al. (2019). Het **verwachte gebrek aan belasting voor UWV en klanten** scoort daarom goed.

Conclusie: De variatie in het moment van inzet van dienstverlening vanaf instroom kan gebruikt worden voor een effectmeting als, onder andere, de redenen voor deze variatie niet samenhangen met de uitkomstmaten. Uit de gesprekken met experts blijkt echter dat dit vaak wel het geval is: Wajongers worden later in de activerende dienstverlening¹⁵ opgenomen omdat de Wajonger bijvoorbeeld nog niet werkfit is of als er schuldenproblematiek is die eerst dient te worden opgelost. Voor veel van deze verschillen kan niet worden gecorrigeerd omdat de benodigde data niet integraal geregistreerd staan. Naar verwachting geeft deze optie dus geen zuivere effecten.

¹⁴ Als informatie beschikbaar is over het moment dat de Wajonger wordt geïnformeerd over het tijdstip van de dienstverlening, kan hiervoor gecorrigeerd worden. Zie Crépon et al. (2013). Information shocks and the empirical evaluation of training programs during unemployment spells.

¹⁵ Onder activerende dienstverlening verstaan we in dit geval dienstverlening die er op gericht is om de Wajonger aan een baan te helpen, zoals het opstellen van een werk- of participatieplan of het aanmelden bij een re-integratiebedrijf.

3.1.3 Beleidswijzigingen (variatie over tijd)

De Wajong heeft enkele belangrijke beleidswijzigingen ondergaan in de afgelopen jaren.

Mogelijkheid 3: Vergelijking Wajong2010 met oWajong.

In 2010 vond de overgang plaats van de oude Wajong (oWajong) naar de Wajong2010. De dienstverlening in de Wajong2010 is meer activerend dan in de oWajong.¹⁶ Een mogelijkheid is om Wajong2010'ers te vergelijken met oWajongers. Belangrijk is hierbij dat de twee groepen die worden vergeleken, vergelijkbare groepen zijn die alleen wezenlijk verschillen in het regime waar zij onder vallen. Of dat zo is, zou allereerst gecontroleerd moeten worden op basis van beschrijvende statistiek. Bovendien worden de baankansen van Wajongers beïnvloed door de conjunctuur, welke over tijd verandert. Om het effect hiervan op de gemeten effecten zo klein mogelijk te houden, zou een cohort van Wajong2010'ers die in 2010 of 2011 instromen vergeleken kunnen worden met een cohort van oWajongers dat in 2008 of 2009 instroomt. Bij selectie van het instroomcohort moet bovendien rekening worden gehouden met aanloopeffecten: de eerste Wajongers die instromen in de Wajong2010 hebben mogelijk iets andere dienstverlening gekregen dan de latere instromers, omdat een nieuwe dienstverlening altijd eerst moet indalen in een organisatie.

Voorwaarden waaraan voldaan moet worden: 1) De Wajong2010'ers en oWajongers die worden vergeleken zijn vergelijkbare groepen 2) Het is mogelijk om te corrigeren voor conjuncturele verschillen tussen de vergeleken cohorten.

Er zijn integrale gegevens (bij UWV en CBS) beschikbaar over de instroom in de oWajong en Wajong2010, persoonskenmerken en diagnosecodes van deze Wajongers en hun arbeidsmarktsituatie. Deze gegevens zijn beschikbaar tot ver terug in de tijd (in ieder geval tot en met 2008). De **databeschikbaarheid** scoort daarom relatief goed. Wel is het zo dat UWV in 2010 is overgegaan op een nieuw registratiesysteem. Er zal daarom onderzocht moeten worden in hoeverre de UWV-data vóór en ná 2010 vergelijkbaar zijn. De **hardheid van de effecten** hangt met name af van de vergelijkbaarheid van de Wajong2010 en oWajong. Logischerwijs is de leeftijdsopbouw van beide groepen zeer verschillend. De oWajong is eerder ingestroomd en daarom aanzienlijk ouder dan de Wajong2010. Hiervoor kan gecorrigeerd worden door de instroom rondom 2010, de wijziging van oWajong naar Wajong2010, te vergelijken. De verstreken duur in de Wajong zou dan als controlevariabele gebruikt kunnen worden. Ook voor (kleine) verschillen tussen de Wajong2010 en oWajong wat betreft het type gezondheidsproblemen¹⁷ kan gecorrigeerd worden op basis van de beschikbare gegevens. Waarvoor niet geheel gecorrigeerd kan worden zijn conjunctuurverschillen tussen de vergeleken cohorten. Afhankelijk van welke cohorten vergeleken worden, zit er minstens één jaar tussen de vergeleken groepen. De conjunctuur is bepalend voor de baankans maar zal verschillen voor beide groepen. Het is mogelijk om indicatoren op te nemen voor de conjunctuur maar ervaring met eerdere onderzoeken leert dat het meestal niet mogelijk is om geheel te corrigeren voor conjunctuurverschillen. Het is daarom waarschijnlijk wel mogelijk om op basis van deze

¹⁶ Voor oWajongers werd na instroom een re-integratievisie opgesteld en vaak één of meerdere trajecten ingekocht. Op de langere termijn werd dienstverlening echter vooral ingezet als de oWajonger hier zelf om vroeg. Kort na instroom zal er daarom vermoedelijk weinig verschil zitten in de dienstverlening van de oWajong en Wajong2010. De verschillen in dienstverlening tussen de oWajong en Wajong2010 zitten vooral op de langere termijn.

¹⁷ Zie bijvoorbeeld *Kwantitatieve informatie 2018*, UWV (2018). Van de 171.615 lopende oWajong-uitkeringen is in 2018 voor 129.550 (75 procent) de diagnosecode “psychisch”. Van de 64.347 lopende nWajong-uitkeringen is in 2018 voor 54.596 (13.438+41.158) de diagnosecode “psychisch” of “ontwikkelingsstoornissen”. Dit komt neer op 85 procent. De cijfers zijn echter niet helemaal één-op-één te vergelijken omdat andere diagnosetypen worden gehanteerd voor de Wajong2010 en oWajong.

optie causale effecten vast te stellen, maar naar verwachting is dit geen hele precieze effectmeting omdat er niet geheel voor (verschillen in) conjunctuur kan worden gecorrigeerd. Daarnaast is het niet mogelijk om effectiviteit van specifieke elementen van de dienstverlening te meten.

Door experts van UWV wordt aangegeven dat de (mate van) dienstverlening aan oWajong en Wajong2010 op de korte termijn niet veel verschilde. Op de langere termijn was het mogelijk wel zo dat oWajongers relatief vaker ‘uit beeld raakten’. Er zal echter eerst moeten worden onderzocht in hoeverre de dienstverlening aan de oWajong (op de lange termijn) verschilde van de dienstverlening aan de Wajong2010.¹⁸ Als blijkt dat er alleen verschillen zijn op de lange termijn, dan zal een effectstudie ook alleen op de lange termijn mogelijke effecten laten zien. Het gemeten effect betreft dat van een relatief activerend dienstverleningsmodel (Wajong2010) ten opzichte van een minder activerend dienstverleningsmodel (oWajong). Indien er echter geen significante verschillen zijn in de dienstverlening (op zowel korte als lange termijn) tussen de oWajong en Wajong2010, wordt in deze mogelijkheid alleen het effect van meer plichten (Wajong2010) ten opzichte van minder plichten (oWajong) onderzocht. Een andere kanttekening is dat onderzocht zal moeten worden welke cohorten vergeleken kunnen worden. Mogelijk is het zo dat er aanloopeffecten waren: dit is het geval als de Wajong2010 dienstverlening al vóór 2010 werd ingezet. In dat geval zou bijvoorbeeld een oWajong-cohort gebruikt kunnen worden dat in 2008 is ingestroomd in plaats van 2009.

Net als voor optie 2 (*Verskil in moment van inzet van dienstverlening tussen Wajongers*) geldt dat alleen uitspraak kan worden gedaan over de dienstverlening in het verleden (2010 of 2011). De **representativiteit** scoort daarom relatief laag. Het **verwachte gebrek aan belasting voor UWV en klanten** scoort relatief hoog. De benodigde gegevens zijn relatief eenvoudig toegankelijk bij CBS (microdata) en UWV.

Conclusie: Het vergelijken van Wajong2010 met oWajong lijkt een reële optie. De effectmeting zal naar verwachting niet heel precies zijn omdat niet geheel voor de verschillen in conjunctuur gecorrigeerd kan worden. Ook is het zo dat op basis hiervan alleen uitspraak kan worden gedaan over personen die relatief kort in de Wajong zitten (en dus jong zijn) en over de dienstverlening in het verleden (rondom 2010). Deze optie kan iets zeggen over het effect van een relatief activerend dienstverleningsmodel (Wajong2010) ten opzichte van een minder activerend dienstverleningsmodel (oWajong).

Een andere belangrijke gebeurtenis was de herindelingsoperatie tussen 2015 en 2017. Hierbij zijn Wajongers ingedeeld naar het wel of niet hebben van arbeidsvermogen. Degenen waarvoor het oordeel was dat zij arbeidsvermogen hadden, hebben vervolgens (activerende) dienstverlening ontvangen van UWV, tenzij zij dat uitdrukkelijk niet op prijs stelden.

Mogelijkheid 4: oWajong die zijn heringedeeld bij ‘wel arbeidsvermogen’ vergelijken met de Wajong2010 die ook vóór de herbeoordelingsoperatie al activerende dienstverlening ontving.

Een mogelijkheid is om oWajongers die zijn heringedeeld bij ‘wel arbeidsvermogen’ te vergelijken met Wajong2010’ers, die ook vóór de herbeoordelingsoperatie al activerende dienstverlening ontvingen. Deze optie lijkt op de voorgaande mogelijkheid 3. Er is echter onder andere een verschil

¹⁸ Het is mogelijk om voor deze optie uitkomsten te vergelijken tot 2015 omdat vanaf 2015 de herbeoordelingsoperatie plaats vond. Het is dan mogelijk om uitkomsten tot en met vier jaar na instroom te vergelijken.

in de periode waarover de oWajongers en Wajong2010'ers worden vergeleken.¹⁹ Voor optie 3 is dat de periode vanaf de invoering van de Wajong 2010 (vanaf 2010). Voor optie 4 is dat vóór en na de herindeling tussen 2015 en 2017. Een belangrijke voorwaarde voor deze optie is dat er een 'gelijke trend' is in de uitkomstmaten voor de groepen die worden vergeleken. Dit houdt in dat de uitkomstmaten (bijvoorbeeld de baankans) vóór de interventie (de herindeling) voor beide groepen een vergelijkbare ontwikkeling laat zien.

Voorwaarden waaraan voldaan moet worden: 1) Vóór de herindelingsoperatie is er een gelijke trend in de uitkomstmaten voor de vergeleken groepen.

Er zijn integrale gegevens (bij UWV en CBS) beschikbaar over de instroom in de oWajong en Wajong2010, persoonskenmerken van deze Wajongers en hun arbeidsmarktsituatie. Informatie over het resultaat van de herindeling is ook beschikbaar (bijv. in de CBS Microdata). De **databeschikbaarheid** scoort daarom relatief hoog. Voor **hardheid van effecten** is het van belang dat er een gelijke trend is in de uitkomstmaten voor de vergeleken groepen. De trend in de baankans is echter niet gelijk.²⁰ Dit heeft vermoedelijk te maken met het verschil in leeftijdsopbouw van de Wajong2010 en oWajong. De oWajong is relatief oud(er) en hun baankans is redelijk stabiel. De Wajong2010 is aanzienlijk jonger en hun baankans neemt daarom nog sterker toe in de eerste jaren na instroom. Voor deze verschillen kan gecorrigeerd worden aan de hand van de verstreken duur in de Wajong. Wel kunnen dan alleen Wajongers worden vergeleken die relatief kort in de Wajong zitten. Ook na correctie voor observeerbare kenmerken zullen er naar verwachting nog (kleine) verschillen zijn in de trend in de baankans van beide groepen, waardoor een effectmeting geen hele precieze effecten zal geven. Daarnaast geldt, net als voor optie 3, dat moet worden uitgezocht in hoeverre de dienstverlening van de oWajong (op de lange en korte termijn) verschilt van de dienstverlening aan de Wajong2010.

In deze optie worden de effecten van een relatief activerend Wajongregime (Wajong2010) afgezet tegen een minder activerend dienstverleningsmodel (oWajong). Tegelijkertijd wordt het effect van de IAW-operatie onderzocht.²¹ Aangezien dit 1-op-1 samenhangt met de overgang van een minder activerend naar een meer activerend Wajongregime, kunnen deze effecten niet worden losgekoppeld. Indien er echter geen significante verschillen zijn in de dienstverlening (op zowel korte als lange termijn) tussen de oWajong en Wajong2010, wordt in deze mogelijkheid alleen het effect van meer plichten (Wajong2010) ten opzichte van minder plichten (oWajong) onderzocht.

Op basis van deze optie kan met name een uitspraak worden gedaan over dienstverlening in de periode 2015 t/m 2017, de periode waarin de heringedeelde oWajongers zijn 'opgepakt'. Daarnaast kan alleen een uitspraak worden gedaan over Wajongers die relatief kort in de Wajong zitten (en dus jong zijn). De **representativiteit** scoort daarom relatief laag. De gegevens over het resultaat

---

¹⁹ De belangrijkste verschillen zijn econometrisch van aard. Voor optie 3 worden de uitkomsten van de oWajong en Wajong2010 vergeleken met de onderliggende aanname dat het vergelijkbare groepen zijn die (na correctie voor verschillen in kenmerken en conjunctuur) alleen verschillen in de dienstverlening die zij ontvangen. In optie 4 wordt de dienstverlening aan de oWajong en resulterende uitkomsten vóór en ná herindeling vergeleken, waarbij de Wajong2010 dient als controlegroep. Beide opties vragen om een andere econometrische aanpak.

²⁰ Conclusie op basis van het UWV-rapport *Kwantitatieve informatie*, 2014 t/m 2018. De baankans van Wajong2010'ers is in deze periode sterker toegenomen dan de baankans van oWajongers.

²¹ Onderdeel daarvan is ook een verlaging van de Wajonguitkering van 75 procent wettelijk minimumloon naar 70 procent wettelijk minimumloon voor Wajongers met arbeidsvermogen per 1 januari 2019.

van de herindeling en het moment van inzet van dienstverlening zijn beschikbaar bij UWV Kenniscentrum. Daarom scoort het **verwachte gebrek aan belasting voor UWV en klanten** relatief hoog.

Conclusie: Het is mogelijk om de oWajong die zijn heringedeeld bij 'wel arbeidsvermogen' te vergelijken met de Wajong2010 die ook vóór de herbeoordelingsoperatie al activerende dienstverlening ontving. Het is dan wel belangrijk dat de twee groepen die worden vergeleken vóór de herindeling een vergelijkbare ontwikkeling hebben in hun baan-kans. Op basis van de beschikbare gegevens is het naar verwachting mogelijk om (deels) te corrigeren voor verschillen vóór de herindeling. Advies is om dit in meer detail te onderzoeken.

Mogelijkheid 5: Verschil in moment waarop dienstverlening is ingezet na herindeling van oWajongers.

In de praktijk is gebleken dat er verschillen waren in het moment waarop opnieuw beoordeelde Wajongers een startgesprek hebben gehad met UWV (over de mogelijkheden voor werk en ondersteuning). In principe zijn eerst jongere cohorten opgepakt en daarna oudere cohorten. De volgorde waarop oWajongers zijn opgepakt is dus op basis van leeftijd en niet op basis van *niet-observeerbare* kenmerken (zoals motivatie). Leeftijd is een *observeerbaar* kenmerk waardoor voor deze verschillen gecorrigeerd kan worden. Een voorwaarde is dus dat oWajongers in de praktijk ook daadwerkelijk (min of meer) op volgorde van leeftijd zijn opgepakt door regiokantoren. Daarnaast is het van belang dat, net als voor mogelijkheid 2, de heringedeelde oWajongers niet voorafgaand aan het moment dat hun herindeling bekend is weten wanneer zij dienstverlening ontvangen omdat zij anders mogelijk hierop gaan anticiperen en hun (zoek)gedrag gaan aanpassen. Ook is van belang dat, net als voor mogelijkheid 2, er genoeg variatie is in het moment van inzet van dienstverlening om een effect te kunnen meten.

Voorwaarden waaraan voldaan moet worden: 1) Heringedeelde Wajongers zijn op volgorde van leeftijd opgepakt 2) De heringedeelde Wajongers zijn voorafgaand aan het moment dat de (uitslag van de) herindeling bekend is niet op de hoogte van het moment waarop zij dienstverlening gaan ontvangen 3) Er is voldoende variatie in het moment van inzet van dienstverlening.

Voor deze optie is het noodzakelijk om gegevens te hebben over het exacte moment waarop de herindeling van Wajongers definitief is. Deze gegevens zijn, afgaande op gesprekken met experts, niet integraal beschikbaar te zijn.²² **Databeschikbaarheid** scoort daarom relatief laag. Op basis van interviews met experts is gebleken dat sommige regiokantoren heringedeelde Wajongers hebben opgepakt in volgorde van leeftijd maar dat er ook regiokantoren zijn waar dat niet zo is. Dat laatste is niet per se een probleem, zolang er maar (genoeg) kantoren zijn waar Wajongers wel op basis van leeftijd zijn opgepakt. De conclusie, hoewel op basis van drie regiokantoren, is dat er kantoren zijn waar de voorwaarden voor deze optie gelden en waarvoor een effectmeting gedaan zou kunnen worden. De **verwachte hardheid van effecten** scoort daarom relatief hoog.

Net als voor de voorgaande optie kan met name een uitspraak worden gedaan over dienstverlening in de periode 2015 t/m 2017, de periode waarin de heringedeelde Wajongers zijn 'opgepakt'. Wel

²² In de beschikbare databestanden is de exacte datum alleen geregistreerd voor Wajongers die in het kader van de herindeling een sociaal-medische beoordeling hebben gehad. Dit geldt naar schatting voor maximaal 28.000 van de 70.000 oWajongers. Voor een deel gaat het echter om Wajongers die niet akkoord waren met het oordeel dat zij arbeidsvermogen hebben en daarom een herbeoordeling hebben aangevraagd. Het betreft dan dus een selectieve groep.

kan over de gehele groep heringedeelde Wajongers een uitspraak gedaan worden. De **representativiteit** scoort daarom relatief hoog. De gegevens over herbeoordeling zijn niet beschikbaar bij UWV Kenniscentrum maar moeten vermoedelijk opgehaald worden bij regiokantoren. Daarom scoort het **verwachte gebrek aan belasting voor UWV en klanten** relatief laag.

Conclusie: Het gebruik van variatie in het moment waarop dienstverlening is ingezet na herindeling van Wajongers is een optie als zij in volgorde van leeftijd zijn opgepakt. Op basis van gesprekken met experts lijkt dat, in ieder geval voor een deel van de regiokantoren, het geval te zijn geweest. Wel is van belang dat het exacte moment waarop de herindeling definitief was, geregistreerd is. Dit is niet (integraal) het geval. De groep waarvoor dit wel bekend is, is vermoedelijk een selectieve groep. Om deze reden is dit geen reële optie.

Mogelijkheid 6: oWajongers zonder recent werkverleden net onder de leeftijdsgrens van 50 jaar vergelijken met oWajongers zonder recent werkverleden net boven deze grens

Bij de herbeoordelingsactie zijn 50+'ers met werk (in loondienst of als zelfstandige), recente werkervaring of deelnemend aan een re-integratietraject beschouwd als Wajongers met arbeidsvermogen. De overige 50+'ers zijn allen ingedeeld bij 'geen arbeidsvermogen'. Wajongers zonder werk(ervaring) of re-integratietraject net onder deze leeftijdsgrens van 50 jaar vallen zouden vergeleken kunnen worden met Wajongers zonder werk(ervaring) of re-integratietraject net boven deze leeftijdsgrens. Het verschil tussen een 49-jarige en een 50-jarige Wajonger zonder werk(ervaring) of re-integratietraject is dat voor de 49-jarige individueel is bepaald of degene wel of niet arbeidsvermogen heeft. Als de 49-jarige arbeidsvermogen heeft ontvangt hij of zij dienstverlening. De 50-jarige is in alle gevallen ingedeeld bij geen arbeidsvermogen en ontvangt geen dienstverlening (gericht op het aan het werk komen). Dat is echter niet het enige verschil tussen beide groepen. De uitkering voor de Wajongers met arbeidsvermogen is verlaagd van 75 procent wettelijk minimumloon (WML) naar 70 procent WML. Dat geldt niet voor de Wajongers zonder arbeidsvermogen (dus ook alle 50-jarigen zonder werk of re-integratietraject). Een voorwaarde voor deze optie is dat er genoeg Wajongers rond de leeftijdsgrens van 50 jaar zijn om een effect te kunnen meten.

Voorwaarden waaraan voldaan moet worden: 1) Er zijn genoeg Wajongers rondom de leeftijdsgrens van 50 jaar om een effect te kunnen meten.

Net als voor de voorgaande twee opties zijn er (onder andere) gegevens nodig over het resultaat van de herindeling van Wajongers. Deze gegevens zijn integraal beschikbaar en de **databeschikbaarheid** scoort daarom relatief hoog. Een UWV-rapport laat zien dat er in 2015, 35.222 oWajongers zijn in de leeftijdscategorie 45 t/m 54 jaar.²³ Dit is een aanzienlijke groep. Van deze personen heeft echter wel een (aanzienlijk) deel geen arbeidsvermogen. Naar verwachting blijven er echter wel ruim voldoende personen over voor een effectmeting. Wat ook een rol speelt is dat voor degenen die zijn ingedeeld bij 'wel arbeidsvermogen' een verlaging van hun uitkering geldt (van 75 procent WML naar 70 procent WML). Dit is niet het geval voor degenen die zijn ingedeeld bij geen arbeidsvermogen. Er is dus naast de dienstverlening nog een ander verschil tussen beide groepen die samenhangt met de baankans. Aangezien beide veranderingen (wel/niet dienstverlening en 70/75 procent WML) ongeveer gelijktijdig optreden is het niet mogelijk deze effecten te splitsen. De **hardheid van effecten** is daarom naar verwachting relatief laag voor deze optie.

²³ *Kwantitatieve informatie 2016, UWV (2016)*

Net als voor de voorgaande twee opties kan met name een uitspraak worden gedaan over dienstverlening in de periode 2015 t/m 2017, de periode waarin de heringedeelde oWajongers zijn ‘opgepakt’. Daarnaast kan alleen iets worden gezegd over oudere Wajongers. Deze groep is relatief klein en niet **representatief**.²⁴ De gegevens over het resultaat van de herbeoordeling zijn onder andere beschikbaar bij UWV Kenniscentrum. Daarom scoort het **verwachte gebrek aan belasting voor UWV en klanten** relatief hoog.

Conclusie: Het vergelijken van oWajongers zonder recent werkverleden rondom de leeftijdsgrens van 50 jaar geeft geen zuivere effecten. Dit komt voornamelijk doordat er niet alleen een verschil is in wel/niet dienstverlening tussen de personen die worden vergeleken, maar ook een verschil in de hoogte van de uitkering. Qua representativiteit is deze optie ook niet interessant. De groep die wordt onderzocht is relatief klein en selectief. Het advies is daarom op deze optie niet verder uit te werken.

3.1.4 Toelatingscriteria

Voor de Wajong context zijn geen specifieke toelatingscriteria gevonden die benut zouden kunnen worden voor een effectmeting. Voor de bijstand geldt bijvoorbeeld een vermogenstoets. Huishoudens met een vermogen net boven deze grens komen niet in aanmerking voor bijstand, huishoudens met een vermogen net onder de grens komen wel in aanmerking. De Wajong kent niet dit soort (vermogens)toetsen. Binnen de Wajong geldt wel dat of een Wajonger activerende dienstverlening ontvangt afhangt van of degene arbeidsvermogen heeft. De beoordeling op arbeidsvermogen is echter geen geleidelijke schaal maar een ‘harde’ ja/nee. Het is daarom bijvoorbeeld niet mogelijk de mate van arbeidsvermogen te gebruiken voor een effectmeting.

3.1.5 Regionale variatie

Mogelijkheid 7: Vergelijking invloed capaciteitsproblemen op uitkomsten regiokantoren met afzonderlijke WIA- en Wajongteams en regiokantoren met een gezamenlijk WIA/Wajong-team

Uit gesprekken met experts bleek dat het in het verleden is voorgekomen dat er bij sommige regiokantoren tijdelijke capaciteitsproblemen waren. Hierdoor is het niet altijd mogelijk geweest om alle Wajongers (binnen korte tijd) dienstverlening aan te bieden. Een mogelijkheid zou kunnen zijn om de gevolgen hiervan te onderzoeken door uitkomstmaten (bijv. aandeel Wajongers dat werkt) te vergelijken tussen kantoren met en zonder capaciteitsproblemen. Belangrijk daarbij is ook hoe de verdeling tussen WIA- en Wajongdienstverlening is vormgegeven. Bij sommige kantoren zijn deze afdelingen samen en bij andere kantoren zijn dit aparte afdelingen. De gevolgen van capaciteitsproblemen zullen in beide gevallen anders zijn. Uit gesprekken met UWV experts blijkt dat bij geïntegreerde teams vaak voorrang wordt gegeven aan (dienstverlening voor) de Wajong. Bij capaciteitsproblemen zal in dat geval bezuinigd worden op de dienstverlening aan WIA en is het minder waarschijnlijk dat de Wajong dienstverlening hinder ondervindt. Capaciteitsproblemen bij regiokantoren met een apart Wajongteam zullen in vergelijking eerder als gevolg hebben dat de Wajong dienstverlening hinder ondervindt. Belangrijke voorwaarde voor deze mogelijkheid is dat het mogelijk is om exact vast te stellen welke regiokantoren capaciteitsproblemen hebben ondervonden

²⁴ Volgens het UWV-rapport *Kwantitatieve informatie 2016* vallen in 2015, 35.222 van de 180.598 oWajongers (20 procent) in de categorie 45 t/m 54 jaar.

en in welke periode. Daarnaast is het van belang dat vast te stellen is of regiokantoren een afzonderlijk Wajong- en WGA-team hebben of één gezamenlijk team. Ten slotte is het van belang dat de regiokantoren die vergeleken worden, vergelijkbaar zijn (bijv. qua lokale arbeidsmarkt, kenmerken van Wajongpopulatie).

Voorwaarden waaraan voldaan moet worden: 1) Het is mogelijk om exact vast te stellen in welke periode een regiokantoor capaciteitsproblemen had 2) Het is mogelijk om vast te stellen of regiokantoren een apart Wajong- en WIA-team hebben of één geïntegreerd team 3) De vergeleken regiokantoren zijn vergelijkbaar (bijvoorbeeld qua lokale arbeidsmarkt en Wajongpopulatie).

Voor deze optie is het van belang om per regiokantoor te weten of er wel of niet een geïntegreerd WIA/Wajong-team is en óf en in welke periode regiokantoren te maken hebben gehad met capaciteitsproblemen. Deze informatie is deels beschikbaar maar zal eerst verzameld moeten worden. Het is wel de vraag of regiokantoren (nauwkeurig) hebben bijgehouden wanneer zij capaciteitsproblemen hadden. De **databeschikbaarheid** scoort daarom relatief laag. Ook **de verwachte hardheid van effect** scoort relatief laag. Deze optie vereist onder andere dat het mogelijk is om exact vast te stellen in welke periode een regiokantoor een capaciteitsprobleem had. Naar verwachting is dit lastig omdat dit niet geregistreerd staat en bepaald moet worden aan de hand van gesprekken met regiokantoren. Daarnaast zijn er andere factoren die de uitkomsten van een regiokantoor kunnen beïnvloeden, zoals de lokale arbeidsmarkt en omvang van de Wajongpopulatie. Het is de vraag of hier voor de kantoren die kunnen worden vergeleken voldoende voor kan worden gecorrigeerd. Vermoedelijk spelen de capaciteitsproblemen voor verschillende regiokantoren namelijk ook in verschillende periodes. Ook is het mogelijk dat capaciteitsproblemen ontstaan door een grote (incidentele) instroom van Wajongers die samenhangt met een, op dat moment, relatief slechte lokale arbeidsmarkt.²⁵ Deze redenen maken het moeilijk om een goede vergelijking te maken tussen de uitkomsten van regiokantoren.

De mate van **representativiteit** hangt af van in welke periode er capaciteitsproblemen zijn geweest (en welke dienstverlening dus beoordeeld wordt): vóór 2018 of na 2018. Daarnaast hangt de representativiteit af van welk deel van de regiokantoren te maken heeft gehad met capaciteitsproblemen en dus vergeleken kan worden. Uit de interviews bleek dat twee van de regiokantoren inderdaad te maken heeft gehad met (tijdelijke) capaciteitsproblemen en één regiokantoor niet. Het is moeilijk om basis van de gegevens van drie regiokantoren een algemene conclusie te trekken, maar het lijkt op voorhand niet mogelijk een uitspraak te kunnen doen over de Wajong dienstverlening in heel Nederland. De **representativiteit** scoort daarom niet hoog. Het **verwachte gebrek aan belasting voor UWV en klanten** scoort laag. Er moet een inventarisatie worden gemaakt per regiokantoor of er wel of niet een gezamenlijk WIA/Wajong-team is en in hoeverre er capaciteitsproblemen zijn geweest. Dit is een relatief grote belasting voor regiokantoren.

Conclusie: Het vergelijken van de invloed van capaciteitsproblemen op de uitkomsten van regiokantoren met afzonderlijke WIA- en Wajongteams en regiokantoren met een gezamenlijk WIA/Wajong-team lijkt geen haalbare optie. Het is naar verwachting niet mogelijk om exact vast te stellen welk regiokantoor in welke periode capaciteits-

²⁵ Het beschikbare aantal fte en budget per regiokantoor wordt vastgesteld op het aandeel in de actuele caseload en houdt dus geen rekening met toekomstige mogelijke instroom.

problemen heeft gehad. Daarnaast spelen deze problemen voor verschillende regiokantoren waarschijnlijk in verschillende periodes, wat een goede vergelijking bemoeilijkt. Ook het feit dat veel informatie bij regiokantoren opgehaald moet worden maakt dit een minder haalbare optie.

Mogelijkheid 8: Verschillen in uitkomstmaten tussen regiokantoren vóór en na 2018 (uniformering dienstverlening) vergelijken.

In 2018 is een nieuw dienstverleningsmodel voor alle Wajongers geïntroduceerd. Vóór 2018 hadden regionale UWV-kantoren meer vrijheid in de uitvoering van dienstverlening. Het is mogelijk om dit te gebruiken voor een indicatieve effectmeting van de Wajong dienstverlening. Als (de uitvoering van) dienstverlening een effect heeft op bepaalde uitkomstmaten, zoals het aantal Wajongers met een baan, zou een regionale uniformering van dienstverlening moeten leiden tot een vermindering van regionale verschillen in de uitkomstmaten (rekening houdend met zaken zoals de lokale arbeidsmarkt en kenmerken van de Wajongpopulatie). Een optie zou dus zijn om uitkomsten tussen regio's te vergelijken vóór en na 2018, corrigerend voor de lokale arbeidsmarkt en de Wajongpopulatie. Dit zou een eerste (grove) indicatie geven van het verband tussen de manier waarop de dienstverlening is georganiseerd en uitkomsten (zoals baankans van Wajongers). Voorwaarden zijn dan dat het mogelijk is om te corrigeren voor verschillen in de lokale arbeidsmarkt en kenmerken van de Wajongpopulatie.

Voorwaarden waaraan voldaan moet worden: 1) Het is mogelijk om te corrigeren voor verschillen in de lokale arbeidsmarkt en verschillen in de kenmerken van de Wajongpopulatie van verschillende regiokantoren 2) het is per regiokantoor bekend hoe hun dienstverlening vóór 2018 was georganiseerd.

Er zijn per regiokantoor integrale gegevens beschikbaar over de Wajongers, persoonskenmerken van deze Wajongers en hun arbeidsmarktsituatie. De **databeschikbaarheid** scoort daarom relatief goed. Deze mogelijkheid geeft naar verwachting echter geen zuivere resultaten omdat het niet mogelijk is voldoende te corrigeren voor verschillen tussen regiokantoren in de lokale arbeidsmarkt en kenmerken van de Wajongpopulatie.²⁶ Het is daarom niet mogelijk om de ontwikkeling van de arbeidsmarktkansen in een regio te onderscheiden van het effect van dienstverlening. De score op **hardheid van effecten** is daarom laag.

Op basis van deze optie 8 kan een uitspraak worden gedaan over de gehele Wajongpopulatie en (alle, maar niet afzonderlijke, onderdelen van) het nieuwe dienstverleningsmodel. Wel gaat het om een vergelijking van het nieuwe dienstverleningsmodel ten opzichte van wat regiokantoren voor 2018 deden. Deze vergelijking zal daarnaast niet helemaal zuiver zijn omdat niet gecontroleerd kan worden voor alle relevante factoren die tot variatie in de baankansen van Wajongers over tijd en tussen regio's kunnen leiden. De **representativiteit** scoort daarom relatief hoog maar niet maximaal. Het **verwachte gebrek aan belasting voor UWV en klanten** scoort relatief laag. Data over uitkomsten zijn weliswaar relatief eenvoudig toegankelijk bij UWV of CBS. Het is echter van belang om in kaart te krijgen welke verschillen er over de tijd zijn geweest in de lokale arbeidsmarkt en Wajongpopulatie en wat regiokantoren vóór 2018 deden qua dienstverlening. Deze gegevens zullen deels opgehaald moeten worden bij regiokantoren.

²⁶ Het is naar verwachting niet goed mogelijk te controleren voor verschillen in de lokale arbeidsmarkt, onder andere omdat de arbeidsmarkt voor Wajongers erg specifiek is. Daarnaast kwam in gesprekken met experts naar voren dat de Wajongpopulatie lokaal soms erg verschilt. Er werd een voorbeeld genoemd van een regio met veel Wajongers met gehoorproblematiek omdat in die regio een dovencentrum zit. Voor dit soort grote verschillen kan niet goed gecorrigeerd worden.

Conclusie: Het vergelijken van de regionale verschillen uitkomsten voor en na 2018 kan een indicatie geven van een verband tussen dienstverlening en resultaten. Het gaat dan nadrukkelijk om een grove indicatie, de grootte van een eventueel verband kan niet gemeten worden. Dit komt deels doordat slechts deels zal kunnen worden gecorrigeerd voor regionale verschillen over de tijd die de baankans van Wajongers beïnvloeden (zoals lokale arbeidsmarkt en Wajongpopulatie).

Mogelijkheid 9: Gebruik maken van verhuisbewegingen van Wajongers.

Een optie is om gebruik te maken van eventuele verhuisbewegingen van Wajongers. Het is mogelijk dat een Wajonger als gevolg van een verhuizing onder de verantwoordelijkheid van een ander regiokantoor valt en daarmee mogelijk ook te maken krijgt met een andere invulling van de dienstverlening. Het effect hiervan op de baankans kan onderzocht worden door deze Wajongers te vergelijken met Wajongers die bij het regiokantoor blijven waar de verhuizers voorheen onder vielen. Dit effect zegt dan met name wat over de verhuizers en over het verschil in dienstverlening van het nieuwe en oude kantoor. Voor deze optie is het van belang dat er genoeg verhuisbewegingen van Wajongers zijn. De reden voor de verhuizing moet daarnaast niet samenhangen met de uitkomstmaten. Mogelijk verhuist een Wajonger bijvoorbeeld om dichter te wonen bij een specifieke zorginstelling waarop een beroep gedaan moet worden. Deze zorgbehoefte maakt mogelijk ook dat deze verhuizer een lagere baankans heeft. In dat geval kan geen zuivere vergelijking gemaakt worden. Ook de verhuizing zelf moet niet samenhangen met de uitkomstmaten van de Wajonger. Het zou kunnen dat de Wajonger tijd nodig heeft om aan de nieuwe omgeving te wennen en kennis te maken met de nieuwe arbeidsdeskundigen van UWV. Ook dan heeft de verhuizer een lagere baankans. Ten slotte is het belangrijk dat de Wajongers die worden vergeleken een gelijke trend hebben in de uitkomstmaten vóór de interventie (de verhuizing). Dit houdt in dat een uitkomstmaat (bijvoorbeeld de baankans) zich vóór de verhuizing vergelijkbaar ontwikkelt voor de verhuizers en de niet-verhuizers.

Voorwaarden waaraan voldaan moet worden: 1) Er zijn genoeg verhuisbewegingen van Wajongers om een effect te kunnen meten 2) Reden van verhuizing en de verhuizing zelf hangt niet samen met uitkomstmaten 3) Gelijke trend in uitkomstmaten vóór verhuizing.

Er zijn integrale gegevens (bij het CBS) beschikbaar over onder andere de woonplaats (en mogelijke verhuizingen), persoonskenmerken en arbeidsmarktsituatie van Wajongers. De **datbeschikbaarheid** scoort daarom hoog. De conclusie op basis van gesprekken met experts is dat Wajongers relatief weinig verhuizen. Bovendien komt het vaak voor dat zij met een instantie ‘meeverhuizen’. Dus dat zij verhuizen omdat een bepaalde (zorg)instelling waar zij een beroep op doen in hun regio sluit of naar een andere gemeente wordt verplaatst. Dat houdt dus in dat de reden van de verhuizing samenhangt met de baankans. Wajongers met meer zorgbehoefte hebben immers een lagere baankans. Deze optie scoort daarom relatief laag op **verwachte hardheid van effecten**.

In deze optie bestaat de behandelgroep uit Wajongers die vanwege een verhuizing onder een ander UWV-regiokantoor vallen. De conclusie op basis van gesprekken met experts is dat dit een kleine groep is die bovendien mogelijk selectief is (vanwege zorgproblematiek). Een effect zegt alleen iets over de verhuizers en kan niet zomaar doorgetrokken worden naar de niet-verhuisde Wajongers. Regiokantoren gaan mogelijk anders om met de nieuwe verhuisde klanten dan met bestaande klanten. Ze pakken deze nieuwe klanten wellicht direct actief op. Daarnaast geeft deze optie alleen vergelijking tussen de dienstverlening van het nieuwe ten opzichte van het oude kantoor. Er kan

dus geen uitspraak worden gedaan over de effectiviteit van de dienstverlening *an sich*. De **representativiteit** scoort vanwege deze redenen laag. Het **verwachte gebrek aan belasting voor UWV en klanten** scoort hoog omdat alle benodigde gegevens relatief eenvoudig toegankelijk zijn (bij CBS Microdata).

Conclusie: Het gebruikmaken van verbuiscenningen van Wajongers voor een effectmeting is relatief eenvoudig uit te voeren op basis van de beschikbare gegevens. De verwachte hardheid van effecten en representativiteit is echter laag. Uit gesprekken met experts blijkt dat de reden van verhuizing vaak samenhangt met de baankans (bijv. vanwege het 'meeverhuizen' met een zorginstelling) en bovendien gaat het om een relatief kleine (en selectieve) groep die hiermee onderzocht wordt. Ook kan alleen een uitspraak worden gedaan over het verschil in effectiviteit van de dienstverlening van het nieuwe en oude kantoor waar de verhuizer onder valt.

3.1.6 Individuele verschillen in uitvoering

Mogelijkheid 10: Verschil in intensiviteit van dienstverlening

Een aanknopingspunt dat in de brainstormsessie naar voren kwam (maar niet uit de literatuurstudie kwam) is een effectmeting op basis van individuele verschillen in de (intensiteit van) inzet van dienstverlening voor vergelijkbare Wajongers. Dit zou kunnen door de uitkomsten van 'actieve' arbeidsdeskundigen (die veel gesprekken hebben met hun klanten) te vergelijken met minder actieve arbeidsdeskundigen. Belangrijk is dan dat de arbeidsdeskundigen die worden vergeleken een vergelijkbare caseload hebben. Sommige arbeidsdeskundigen hebben zich mogelijk gespecialiseerd en behandelen moeilijkere cases dan anderen. Ten slotte is het van belang dat er een koppeling te maken is tussen Wajongers en de verantwoordelijke arbeidsdeskundige.

Voorwaarden waaraan voldaan moet worden: 1) Arbeidsdeskundigen zijn vergelijkbaar wat betreft het type Wajongers dat zij in hun caseload hebben 2) Er is een koppeling te maken tussen Wajongers en de verantwoordelijke arbeidsdeskundige.

Voor deze optie is het noodzakelijk om een koppeling te kunnen maken tussen de Wajonger en de arbeidsdeskundige. Uit gesprekken met experts blijkt dat, als het al geregistreerd staat, dit in (niet-uniforme) dossiers staat. Deze gegevens zijn daarmee niet beschikbaar voor een data-analyse. De **databeschikbaarheid** scoort daarom laag. Het is dus waarschijnlijk niet mogelijk om een Wajonger op basis van integrale gegevens aan een arbeidsdeskundige te koppelen. Daarnaast bleek uit de interviews met de regiokantoren dat het voorkomt dat Wajongers met verschillende arbeidsdeskundigen te maken hebben (over de loop van de tijd). Dit maakt een zuivere vergelijking tussen de uitkomsten van afzonderlijke arbeidsdeskundigen lastig. Om deze redenen heeft deze optie een relatief lage score op **verwachte hardheid van effecten**.

Het is mogelijk om alleen dienstverlening in de periode na 2018 te bekijken en daarmee dus uitspraken te doen over het nieuwe dienstverleningsmodel. Echter is het niet mogelijk om integrale data te gebruiken voor deze optie. Er kan daarom maar beperkt een uitspraak worden gedaan over de gehele Wajongpopulatie. Daarnaast wordt de effectiviteit van dienstverlening in kaart gebracht aan de hand van verschillen in de uitvoering hiervan. Het gaat dus niet om het effect van dienstverlening ten opzichte van geen dienstverlening. De **representativiteit** scoort daarom laag. Informatie over de koppeling tussen Wajongers en arbeidsdeskundigen staat alleen in dossiers. Het **verwachte gebrek aan belasting voor UWV en klanten** scoort daarom laag.

Conclusie: De benodigde gegevens voor een effectmeting aan de hand van verschillen in intensiviteit van dienstverlening zijn onvoldoende aanwezig. Deze gegevens moeten uit niet-uniforme dossiers komen en zijn daarom niet geschikt voor een data-analyse. Ook op basis van deze dossiers is het niet altijd mogelijk een één-op-één koppeling te maken tussen Wajonger en arbeidsdeskundige.

4 Conclusies

Geen van de opties kan een uitspraak doen over causale effecten van het huidige dienstverleningsmodel. Wel zijn er opties op basis waarvan causale effecten van eerdere dienstverlening kan worden vastgesteld, voor een deel van de Wajongers. Deze causale effecten zijn niet heel exact en het is niet mogelijk om effectiviteit van afzonderlijke elementen van dienstverlening vast te stellen.

Dit rapport geeft een overzicht van de (theoretische) mogelijkheden voor een effectmeting van de dienstverlening van UWV aan Wajongers met arbeidsvermogen. Op basis van een literatuurstudie, een brainstormsessie met experts en een bijeenkomst met de begeleidingscommissie is een lijst van mogelijke opties opgesteld. Deze mogelijkheden zijn beoordeeld op de beschikbaarheid van de benodigde data, de verwachte hardheid van effecten die kunnen worden gemeten en in hoeverre de effecten die kunnen worden gemeten representatief zijn voor de totale Wajongpopulatie en het huidige Wajong dienstverleningsmodel van UWV. Indien een mogelijkheid op ten minste één van deze criteria negatief scoort, is deze mogelijkheid als niet-kansrijk beschouwd. Ten slotte is ook de verwachte belasting voor UWV ingeschat. Hoewel de beoordeling op de verwachte belasting niet meespeelt in de beoordeling of een mogelijkheid haalbaar is, kan het wel meespelen in de wenselijkheid van een vervolgonderzoek. Tabel 4.1 geeft een conclusie voor de (on)mogelijkheden voor een effectmeting van de Wajong dienstverlening van UWV.

Opties 3 en 4 zijn de meeste kansrijke opties. Voor beide opties worden de effecten van een relatief activerend Wajongregime (Wajong2010) afgezet tegen een minder activerend dienstverleningsmodel (oWajong).²⁷ Er kunnen daarmee dus geen uitspraken worden gedaan over het nieuwe dienstverleningsmodel dat vanaf 2018 geldt. Voor optie 3 wordt een Wajong2010-cohort vergeleken met een oWajong-cohort. Vanwege het gebruik van cohorten zullen er verschillen in conjunctuur zijn die de baankans beïnvloeden maar waar naar verwachting niet geheel voor gecorrigeerd kan worden. Het effect zal daarom niet heel exact zijn. Naar verwachting zijn er alleen effecten te meten voor de langere termijn, aangezien er door UWV experts wordt aangegeven dat de dienstverlening aan de oWajong en Wajong2010 op de korte termijn (de periode kort na instroom) niet veel verschilde. Er zal dus eerst moeten worden onderzocht in hoeverre de dienstverlening aan de oWajong (op de lange termijn) verschilde van de dienstverlening aan de Wajong2010. Indien er echter geen significante verschillen zijn in de dienstverlening (op zowel korte als lange termijn) tussen de oWajong en Wajong2010, wordt in deze mogelijkheid alleen het effect van meer plichten (Wajong2010) ten opzichte van minder plichten (oWajong) onderzocht. Een andere kanttekening is dat onderzocht zal moeten worden welke cohorten vergeleken kunnen worden. Mogelijk is het zo dat er aanloopeffecten waren: dit is het geval als de Wajong2010 dienstverlening al vóór 2010 werd ingezet. In dat geval zou bijvoorbeeld een oWajong-cohort gebruikt kunnen worden dat in 2008 is ingestroomd in plaats van 2009. Ten slotte zal onderzocht moeten worden in hoeverre gegevens van UWV over de Wajong vóór en ná 2010 vergelijkbaar zijn. UWV is in 2010 namelijk overgestapt op een nieuw registratiesysteem en voor deze optie zijn UWV-gegevens nodig (o.a. data over inzet van dienstverlening) voor de periode 2008 of 2009 tot 2015.

²⁷ Voor optie 4 wordt tegelijkertijd het effect van de IAW-operatie onderzocht. Aangezien dit 1-op-1 samenhangt met de overgang van een minder activerend naar een meer activerend Wajongregime, kunnen deze effecten niet worden losgekoppeld.

Voor optie 4 wordt gebruik gemaakt van de herindelingsoperatie die tussen 2015 en 2017 plaats heeft gevonden. De heringedeelde Wajongers die voor de herindeling grotendeels geen activerende dienstverlening ontvingen worden voor en na de herindeling vergeleken met de Wajong2010'ers die zowel voor als na de herindeling activerende dienstverlening ontvingen. Voorwaarde is dan dat de baankans zich voor de herindeling gelijk ontwikkelde voor de vergeleken groepen ('gelijke trend' assumptie). Of dit het geval is zal eerst nader onderzocht moeten worden. Daarnaast geldt, net als voor optie 3, dat moet worden uitgezocht in hoeverre de dienstverlening van de oWajong (op de lange en korte termijn) verschilt van de dienstverlening aan de Wajong2010.

Voor zowel optie 3 als 4 geldt dat de groepen die worden vergeleken, vergelijkbaar zijn te maken qua achtergrondkenmerken (zoals diagnosecode, verstreken duur in de Wajong, leeftijd, en geslacht). Dit zorgt er ook voor dat alleen Wajongers die relatief kort in de Wajong zitten (en dus vaak jong zijn) kunnen worden vergeleken. De effecten voor deze groep kunnen niet zonder meer worden doorgetrokken voor de oudere Wajongers. Ook is het niet mogelijk de effectiviteit van afzonderlijke elementen van de dienstverlening te meten.

Ook het gebruik van de variatie in het moment waarop dienstverlening is ingezet na herindeling van Wajongers (optie 5) is een interessante optie. Op basis van deze optie is het naar verwachting mogelijk om relatief zuivere effecten van dienstverlening te meten. Er zijn hiervoor echter gegevens noodzakelijk over het exacte moment waarop de herindeling definitief was. Op basis van gesprekken met experts lijkt de conclusie dat deze gegevens niet beschikbaar zijn.

De overige opties worden niet als kansrijk beschouwd omdat de benodigde data niet aanwezig is (opties 1, 7 en 10), de representativiteit erg laag is (opties 6 en 9), omdat naar verwachting niet aan de econometrische voorwaarden wordt voldaan (optie 2 en 8) of vanwege een combinatie van deze redenen.

Tabel 4.1 Opties 3 en 4 worden het meest kansrijk geacht

Mogelijkheid	Mogelijk op basis van beschikbare gegevens?	Oordeel/advies	Wat wordt gemeten?
1. Wajongers die dienstverlening ontvangen vergelijken met Wajongers die dit niet ontvangen.	nee	Het is naar verwachting niet mogelijk om op basis van beschikbare gegevens een zuivere vergelijking te maken. Deze optie wordt daarom afgeraden.	Effect van dienstverlening (t.o.v. geen dienstverlening) op bijv. de baankans. Eventueel ook voor het nieuwe dienstverleningsmodel.
2. Verschil in moment van inzet van dienstverlening vanaf instroom tussen Wajongers	ja	Een zuiver effect kan niet worden vastgesteld omdat de variatie in het moment van de inzet van dienstverlening vanaf instroom of baanverlies vaak selectief is. Deze optie wordt daarom afgeraden.	Effect van dienstverlening (t.o.v. geen dienstverlening) op bijv. de baankans. Grotendeels dienstverlening in het verleden (vóór 2015).
3. Vergelijking Wajong2010 met oWajong	ja	Het is naar verwachting mogelijk om causale effecten vast te stellen, maar niet heel nauwkeurig (vanwege conjuncturele verschillen) en niet onderscheiden naar type dienstverlening. Er zal vooronderzoek moeten worden gedaan naar de verschillen in (de mate van) dienstverlening tussen oWajong en Wajong2010	Effecten van een relatief activerend Wajongregime (Wajong2010) ten opzichte van een minder activerend Wajongregime (oWajong). Er kan geen uitspraak gedaan worden over het nieuwe dienstverleningsmodel. Daarnaast gaat het om effecten voor Wajongers die relatief kort in de Wajong zitten.

Mogelijkheid	Mogelijk op basis van beschikbare gegevens?	Oordeel/advies	Wat wordt gemeten?
4. oWajong die is heringe-deeld bij 'wel arbeidsver-mogen' vergelijken met de Wajong2010 die ook vóór de herbeoordelingsopera-tie al activerende dienst-verlening ontving	ja	Er kan alleen een zuivere verge-lijking worden gemaakt als de ontwikkeling in baankans van de vergeleken groepen voor de her-indeling een vergelijkbare trend ver-toond. Het advies is om dit in meer detail te onderzoeken.	Effecten van een relatief active-rend Wajongregime (Wa-jong2010) ten opzichte van een minder activerend Wajongre-gime (oWajong). Er kan geen uitspraak gedaan worden over het nieuwe dienstverleningsmo-del. Daarnaast gaat het om ef-fecten voor Wajongers die rela-tief kort in de Wajong zitten. Te-gelijkertijd wordt het effect van de IAW-operatie onderzocht. Deze twee effecten zijn echter niet los te koppelen aangezien ze 1-op-1 samenhangen.
5. Verschil in moment waarop dienstverlening is ingezet na herindeling van Wajongers	nee	Het is voor deze optie noodza-kelijk dat het exacte moment waarop de herindeling definitief was, geregistreerd is. Deze ge-gevens zijn echter niet beschik-baar waardoor deze optie niet haalbaar is.	Effect van dienstverlening (t.o.v. geen dienstverlening) op bijv. de baankans. Grotendeels dienst-verlening in het verleden (2015-2017).
6. oWajongers zonder re-cent werkverleden net onder de leeftijdsgrens van 50 jaar verge-lijken met oWajongers zonder recent werkverleden net boven deze grens	ja	De groep die wordt onderzocht (Wajongers rondom de 50 jaar) is een relatief kleine en selec-tieve groep. Qua representativi-teit is dit daarom geen interes-sante optie. Daarnaast is de ef-fectmeting minder zuiver door-dat er een verschil is in het uit-keringspercentage van de ver-geleken groepen. Deze optie wordt om deze redenen niet aangeraden.	Effect van dienstverlening voor oudere Wajongers die voor de herindeling niet werkten en niet deelnamen aan een re-integra-tietraject. Grotendeels dienst-verlening in het verleden (2015-2017).
7. Vergelijking invloed ca-paciteitsproblemen op uit-komsten regiokantoren met afzonderlijke WIA- en Wajong-teams en regio-kantoren met een geza-menlijk WIA/Wajong-team	nee	Het is naar verwachting niet mo-gelijk om exact vast te stellen welk regiokantoor in welke peri-ode capaciteitsproblemen heeft gehad. Dit is een van de rede-nen waarom dit geen haalbare optie is.	Effect capaciteitsproblemen bij kantoren met gezamenlijk WIA/Wajong-team ten opzichte van kantoren met een geschei-den WIA- en Wajongteam. Ver-moedelijk grotendeels dienst-verlening in het verleden.
8. Verschillen in uitkomst-maten tussen regiokantoren vóór en na 2018 (uni-formering dienstverlening) vergelijken	ja	Het is naar verwachting niet mo-gelijk om de ontwikkeling van de regionale arbeidsmarktkansen te onderscheiden van het effect van dienstverlening. Het is daarom niet mogelijk zuivere ef-fecten vast te stellen.	Het gaat om een vergelijking van het nieuwe dienstverle-ningsmodel ten opzichte van wat regiokantoren vóór 2018 deden qua dienstverlening. Dus niet de effectiviteit van dienstverlening op zich zelf.
9. Gebruik maken van ver-huisbewegingen van Wa-jongers	ja	De Wajongers die verhuizen zijn een relatief kleine groep. Boven-dien is het naar verwachting een selectieve groep. De verwachte hardheid van effecten is laag en deze optie wordt daarom niet aangeraden.	Effectiviteit van dienstverlening van het nieuwe regiokantoor ten opzichte van het oude regiokan-toor voor de verhuizers. Dus niet de effectiviteit van dienstverle-ning op zich zelf. Dit effect kan niet zonder meer worden door-getrokken naar niet-verhuizers.

Mogelijkheid	Mogelijk op basis van beschikbare gegevens?	Oordeel/advies	Wat wordt gemeten?
10. Verschil in intensiviteit van dienstverlening	nee	De benodigde gegevens moeten uit niet-uniforme dossiers gehaald worden en zijn daarom niet geschikt voor een data-analyse. Daarnaast is het niet altijd mogelijk om Wajongers één-op-één te koppelen met arbeidsdeskundigen. Deze optie wordt daarom afgeraden.	Effectiviteit aan de hand van verschillen in de dienstverlening tussen arbeidsdeskundigen. Dus niet de effectiviteit van dienstverlening op zich zelf.

Bron: SEO Economisch Onderzoek, op basis van literatuurstudie en gesprekken met experts.

Literatuur

- Andersson, J. (2018). Early counselling of displaced workers: Effects of collectively funded job search assistance (No. 2018: 22). Working Paper.
- Arellano, F. A. (2010). Do training programmes get the unemployed back to work? A look at the Spanish experience. *Revista de Economía Aplicada*, 18(53), 39-65.
- Betcherman, G., Daysal, N. M., & Pagés, C. (2010). Do employment subsidies work? Evidence from regionally targeted subsidies in Turkey. *Labour Economics*, 17(4), 710-722.
- Boeri, T., & Burda, M. C. (1996). Active labor market policies, job matching and the Czech miracle. *European Economic Review*, 40(3-5), 805-817.
- Bolhaar, J., Ketel, N., & van der Klaauw, B. (2014). Onderzoek naar effectiviteit inzet re-integratieinstrumenten DWI. Vrije Universiteit.
- Boockmann, B., & Brändle, T. (2019). Coaching, Counseling, Case-Working: Do They Help the Older Unemployed Out of Benefit Receipt and Back into the Labor Market?. *German Economic Review*, 20(4), e436-e468.
- Caliendo, M., & Tübbicke, S. (2019). New evidence on long-term effects of start-up subsidies: matching estimates and their robustness. *Empirical Economics*, 1-27.
- Centeno, L., Centeno, M., & Novo, Á. A. (2009). Evaluating job-search programs for old and young individuals: Heterogeneous impact on unemployment duration. *Labour Economics*, 16(1), 12-25.
- Couch, K. A. (1992). New evidence on the long-term effects of employment training programs. *Journal of Labor Economics*, 10(4), 380-388.
- Crépon, B., Ferracci, M., Jolivet, G., & van den Berg, G. J. (2018). Information shocks and the empirical evaluation of training programs during unemployment spells. *Journal of Applied Econometrics*, 33(4), 594-616.
- Cockx, B., & Ridder, G. (2001). Social employment of welfare recipients in Belgium: an evaluation. *The Economic Journal*, 111(470), 322-352.
- De Giorgi, G. (2005). The new deal for young people five years on. *Fiscal Studies*, 26(3), 371-383.
- Fitzenberger, B., & Völter, R. (2007). Long-run effects of training programs for the unemployed in East Germany. *Labour Economics*, 14(4), 730-755.

- Graversen, B. K., & Van Ours, J. C. (2011). An activation program as a stick to job finding. *Labour*, 25(2), 167-181.
- Heyma, A., & van der Werff, S. (2014). Een goed gesprek werkt: (Kosten)effectiviteit van re-integratiedienstverlening UWV voor de WW-instroompopulatie 2008-2010. SEO-rapport 2013-72, Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.
- Hohmeyer, K., & Wolff, J. (2012). A fistful of euros: Is the German one-euro job workfare scheme effective for participants?. *International journal of social welfare*, 21(2), 174-185.
- Inspectie SZW (2019). Klantenquête Wajong 2010. Den Haag: Inspectie SZW. Ministerie van Sociale Zaken.
- Kastoryano, S., & Van der Klaauw, B. (2011). Dynamic evaluation of job search assistance.
- Kok, L., Kroon, L., Lammers, M., Oomkens, R., & Linssen, M. Jonggehandicapten onder de Participatiewet. SEO-rapport 2019-80, Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.
- Lammers, M., & Kok, L. (2019). Are active labor market policies (cost-) effective in the long run? Evidence from the Netherlands. *Empirical Economics*, 1-28.
- Lechner, M., Miquel, R., & Wunsch, C. (2011). Long-run effects of public sector sponsored training in West Germany. *Journal of the European Economic Association*, 9(4), 742-784.
- Manoli, D. S., Michaelides, M., & Patel, A. (2018). Long-term effects of job-search assistance: Experimental evidence using administrative tax data (No. w24422). *National Bureau of Economic Research*.
- Muller, P., Klaauw, B., & Heyma, A. (2017). Comparing Econometric Methods to Empirically Evaluate Job-Search Assistance. Tinbergen Institute Discussion Papers, 19.
- MWM2 (2019). Klantgerichtheidsmonitor. Mei 2019.
- Schünemann, B., Lechner, M., & Wunsch, C. (2015). Do long-term unemployed workers benefit from targeted wage subsidies?. *German Economic Review*, 16(1), 43-64.
- Sianesi, B. (2008). Differential effects of active labour market programs for the unemployed. *Labour economics*, 15(3), 370-399.
- Sørensen, K. L. (2017). Active labour market programmes and reservation wages: it is a hazard. *Applied Economics Letters*, 24(9), 589-593.
- UWV (2014). Kwantitatieve informatie 2014.
- UWV (2015). Kwantitatieve informatie 2015.

UWV (2016). Kwantitatieve informatie 2016.

UWV (2017). Kwantitatieve informatie 2017.

UWV (2018). Kwantitatieve informatie 2018.

UWV (2018). UWV Jaarverslag 2017.

UWV (2018). UWV Monitor Arbeidsparticipatie 2018.

Van den Berg, G. J., Bozio, A., & Costa Dias, M. (2014). Policy discontinuity and duration outcomes.

Weber, A., & Hofer, H. (2003). Active job-search programs a promising tool? A microeconomic evaluation for Austria (No. 131). *Reihe Ökonomie/Economics Series*.

Bijlage A Betrokken experts

Begeleidingscommissie

De begeleidingscommissie bestaat uit de volgende personen.

- Paul van den Heuvel (ministerie van SZW)
- Isabel de Kroon (UWV Werkbedrijf)
- Margreet Stoutjesdijk (UWV SBK)
- Marcel Spijkerman (UWV SBK)
- Leonie Gercama (CPB)
- Wolter Hassink (Universiteit Utrecht)

Hiernaast zijn de volgende experts gesproken.

- Ed Berendsen (kennisadviseur, UWV SBK)
- Willem Blijdeveen (business controller UWV Werkbedrijf)
- Walter ter Bogt (staf arbeidsdeskundige, UWV Werkbedrijf, regiokantoor Enschede)
- Paul de Hek (SEOR)
- Lucy Kok (SEO Economisch Onderzoek)
- Pierre Koning (Universiteit Leiden)
- Trudy Lohmann (staf arbeidsdeskundige, UWV Werkbedrijf, regiokantoor Groningen)
- Rineke Maan (strategisch beleidsadviseur, UWV SBK)
- Frank Schreuder (kennisadviseur UWV SBK)
- Astrid Schrijver (staf arbeidsdeskundige, UWV Werkbedrijf, regiokantoor Zwolle)
- Mirjam Vermaas (staf arbeidsdeskundige, UWV Werkbedrijf, regiokantoor Utrecht)

Bijlage B Literatuuroverzicht

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de literatuur die is geraadpleegd om het overzicht van de theoretische aanknopingspunten in hoofdstuk 2 samen te stellen.

Tabel B.1 Overzicht van de gebruikte literatuur

Titel artikel	Auteur	Welke variatie is gebruikt?	Econometrische methode
Long-term effects of job-search assistance: experimental evidence using administrative tax data	Manoli et al (2018)	Wel vs niet gebruik	RCT
Long-run effects of public sector sponsored training in West Germany	Lechner et al. (2011)	Wel vs niet gebruik	Matching
Are active labor market policies (cost-)effective in the long run? Evidence from the Netherlands	Lammers et al. (2013)	Wel vs niet gebruik	Matching
Een goed gesprek werkt	Heyma & van der Werff (2014)	Wel vs niet gebruik	Duurmodel
Do training programmes get the unemployed back to work? A look at the spanish experience	Arellano (2010)	Wel vs niet gebruik	Matching
New evidence on the long-term effects of employment training Programs	Couch (1992)	Wel vs niet gebruik	RCT
Long-run effects of training programs for the unemployed in East Germany	Fitzenberger & Volter (2007)	Wel vs niet gebruik	Matching
Onderzoek naar effectiviteit inzet re-integratieinstrumenten DWI	Bolhaar et al. (2014)	Wel vs niet gebruik	RCT
A fistful of euros: is the German one-euro job workfare scheme effective for participants?	Hohmeyer & Wolff (2012)	Wel vs niet gebruik	Matching
Active labour market programmes and reservation wages: it is a hazard	Sørensen (2017)	Wel vs niet gebruik	RCT
An activation program as a stick to job finding	Graversen & Van Ours (2013)	Wel vs niet gebruik	RCT
Active job-search programs a promising tool? A microeconomic evaluation for Austria	Weber & Hofer (2003)	Moment van toetreding tot de treatment	Duurmodel
Dynamic evaluation of job search assistance	Kastoryano & Van der Klaauw (2011)	Moment van toetreding tot de treatment	RDD, Matching, duurmodel
New evidence on long-term effects of start-up subsidies: matching estimates and their robustness	Caliendo & Tubbicke (2019)	Beleidswijziging	Matching
Policy discontinuity and duration outcomes	Van Den Berg et al. (2015)	Beleidswijziging	Duurmodel
Comparing econometric methods to empirically evaluate job-search assistance	Muller et al (2017)	Beleidswijziging	RDD, Matching en duurmodel
Do long-term unemployed workers benefit from targeted wage subsidies?	Schunemann et al (2013)	Toelatingseisen	RDD

Titel artikel	Auteur	Welke variatie is gebruikt?	Econometrische methode
The New Deal for Young People five years on	De Giorgi (2005)	Toelatingseisen	RDD
Early counselling of displaced workers: effects of collectively funded job search assistance	Andersson (2018)	Toelatingseisen	RDD
Coaching, counseling, case-working: do they help the older unemployed out of benefit receipt and back into the labor market?	Boockmann & Brandle (2019)	Regionale verschillen in dienstverlening	DiD, Matching
Do employment subsidies work? Evidence from regionally targeted subsidies in Turkey	Betcherman et al. (2010)	Variatie in inzet instrumenten tussen regio's	DiD
Evaluating job-search programs for old and young individuals: heterogeneous impact on unemployment duration	Centeno et al. (2009)	Regionale verschillen in moment van implementatie	DiD
Active labor market policies, job matching and the Czech miracle	Boeri & Burda (1996)	Regionale verschillen in uitgaven aan re-integratietrajecten	IV
Social employment of welfare recipients in Belgium: an evaluation	Cockx & Ridder (2001)	Ze groeperen werklozen op de duur van de werkloosheid en de regio.	IV
Differential effects of active labour market programs for the unemployed	Sianesi (2008)	Verschillende groepen	Matching

Bijlage C Overzicht mogelijkheden effectmeting

Tabel C.1 Overzicht aanknopingspunten effectmeting dienstverlening Wajong

Exogene variatie	Mogelijkheid voor effectmeting van de Wajong dienstverlening van UWV	Voorwaarden	Type analyse
Variatie tussen groepen	1) Wajongers die dienstverlening ontvangen vergelijken met Wajongers die dit niet ontvangen.	i) Er zijn voldoende gegevens beschikbaar om (via <i>matching</i>) een vergelijkbare behandel- en controlegroep te selecteren.	Matching
Variatie in moment van inzet dienstverlening	2) Verschil in moment van inzet van dienstverlening vanaf instroom tussen Wajongers	ii) Er is voldoende variatie in het moment van inzet van dienstverlening. iii) De reden voor variatie in het moment van inzet van dienstverlening is willekeurig en hangt niet samen met de uitkomstmaten.	Timing-of-events model
	3) Vergelijking Wajong2010 met oWajong.	i) De Wajong2010'ers en oWajongers die worden vergeleken zijn vergelijkbare groepen. ii) Het is mogelijk om te corrigeren voor conjuncturele verschillen tussen de vergeleken cohorten.	Regression discontinuity (in time)
	4) oWajong die zijn heringedeeld bij 'wel arbeidsvermogen' vergelijken met de Wajong2010 die ook vóór de herbeoordelingsoperatie al activerende dienstverlening ontving.	i) Vóór de herindelingsoperatie is er een gelijke trend in de uitkomstmaten voor de vergeleken groepen.	Difference-in-differences
Beleidswijzigingen (variatie over tijd)	5) Verschil in moment waarop dienstverlening is ingezet na herindeling van Wajongers.	i) Heringedeelde oWajongers zijn op volgorde van leeftijd opgepakt door de UWV-regiokantoren. ii) De heringedeelde oWajongers zijn niet van tevoren op de hoogte van het moment waarop zij dienstverlening ontvangen. iii) Er is voldoende variatie in het moment van inzet van dienstverlening.	Timing-of-events model / Differences-in-differences model
	6) oWajongers zonder recent werkverleden net onder de leeftijdsgrens van 50 jaar vergelijken met oWajongers zonder recent werkverleden net boven deze grens	i) Er zijn genoeg Wajongers rondom de leeftijdsgrens van 50 jaar om een effect te kunnen meten.	Regression Discontinuity
Toelatingscriteria	<u>Geen praktijkvoorbeeld gevonden</u>	-	-

Exogene variatie	Mogelijkheid voor effectmeting van de Wajong dienstverlening van UWV	Voorwaarden	Type analyse
	7) Vergelijking invloed capaciteitsproblemen op uitkomsten regiokantoren met afzonderlijke WIA- en Wajongteams en regiokantoren met een gezamenlijk WIA/Wajong-team	<p>i) Het is mogelijk om exact vast te stellen in welke periode een regiokantoor capaciteitsproblemen had.</p> <p>ii) Het is mogelijk om vast te stellen of regiokantoren een apart Wajong- en WIA-team hebben of één geïntegreerd team.</p> <p>iii) De vergeleken regiokantoren zijn vergelijkbaar (bijvoorbeeld qua lokale arbeidsmarkt en Wajongpopulatie).</p>	Difference-in-differences
Regionale variatie	8) Verschillen in uitkomstmaten tussen regiokantoren vóór en na 2018 (uniformering dienstverlening) vergelijken.	i) Het is mogelijk om te corrigeren voor verschillen in de lokale arbeidsmarkt en verschillen in de kenmerken van de Wajongpopulatie van verschillende regiokantoren.	Trendanalyse
	9) Gebruik maken van verhuisbewegingen van Wajongers.	<p>i) Er zijn genoeg verhuisbewegingen van Wajongers om een effect te kunnen meten.</p> <p>ii) Reden van verhuizing hangt niet samen met uitkomstmaten.</p> <p>iii) Gelijke trend in uitkomstmaten vóór verhuizing.</p>	Difference-in-differences
Individuele verschillen in uitvoering	10) Verschil in intensiviteit van dienstverlening	<p>i) Arbeidsdeskundigen zijn vergelijkbaar wat betreft het type Wajongers dat zij in hun caseload hebben.</p> <p>ii) Er is een koppeling te maken tussen Wajongers en de verantwoordelijke arbeidsdeskundige.</p>	Instrumental variable regression

Bijlage D Overzicht beschikbare gegevens

Onderstaande tabel geeft een overzicht van mogelijk relevante data beschikbaar voor een effectmeting van de Wajong dienstverlening van UWV.

Tabel D.1 Overzicht relevant gegevens Wajong

Type gegevens	Integraal?
Gegevens beschikbaar bij UWV	
- Moment van instroom in Wajong	Ja
- Inzet van dienstverlening (moment van inzet en type dienstverlening)	Ja*
- Persoonskenmerken (leeftijd, geslacht)	Ja
- Type arbeidsbeperking (diagnosecodes)	Ja
- Functionele mogelijkheden	Ja, maar op moment van instroom en dus niet actueel
- Dossiers van Wajongers (o.a. verantwoordelijke arbeidsdeskundige, mogelijkheden en wensen van Wajonger, betrokkenheid overige instanties)	Nee en geen uniforme gegevens, dus niet bruikbaar voor data-analyses
Gegevens beschikbaar bij CBS	
- Moment van instroom in Wajong	Ja
- Resultaat van de herindelingsoperatie	Ja
- Zorggebruik (zorgkosten, AWBZ en medicijngebruik)	Ja
- Persoonskenmerken (leeftijd, geslacht, migratieachtergrond)	Ja
- Adresgegevens (buurt, wijk, gemeente, COROP-gebied)	Ja
- Werk(verleden)	Ja
- Onderwijs (gevolgd en behaald)	Ja
- Informatie over baanzoekgedrag (o.b.v. Enquête Beroepsbevolking)	Nee en Wajong ondervertegenwoordigd.

* UWV is in 2010 overgestapt op een nieuw registratiesysteem. Onderzocht zal moeten worden in hoeverre de gegevens vóór en ná 2010 vergelijkbaar zijn.

Bijlage E Effectladder

De ‘hardheid van effecten’ van de mogelijkheden zijn beoordeeld op basis van de ‘SEO-effectladder’. Deze effectladder is opgesteld op basis van wetenschappelijk literatuur²⁸, ervaring met de effectladder bij het ministerie van Economische Zaken en in de jeugdzorg, en de ervaring van SEO met doeltreffendheidsonderzoek. Deze effectladder is onder meer gebruikt in een evaluatie van beleidsdoorlichtingen door SEO (Koopmans et al. 2018).

Tabel E.1 De effectladder laat zien hoe ‘hard’ de gemeten resultaten zijn.

Niveau	Naam	Soorten Onderzoek
5	Bewezen (in)effectief	Randomized Control Trials (RCTs) Natuurlijke experimenten State-of-the-art econometrie ^a
4	Zeer waarschijnlijk (in)effectief	Triangulatie: combinatie van beleidstheorie, empirisch onderzoek en alternatieve verklaringen
3	Waarschijnlijk (in)effectief	Onderzoek van niveau 5 in soortgelijke situaties, bij voorkeur meta-analyses Tijdreeksanalyse zonder paneldata; cross-sectie analyse Aantonen doelrealisatie, trends of gedragsverandering
2	Potentieel (in)effectief	Expert judgement ^b Beleidstheorie opstellen Theoretische modellen Theoretische analyses Uitspraken over effectiviteit in enquêtes en interviews
1	Mogelijk (in)effectief	Beschrijving doel, doelgroep en interventie

a Het gaat hier om technieken die gebruik maken van regression discontinuity, difference-in-difference, instrumentele variabelen en propensity score matching om een causaal verband in kaart te brengen tussen beleid en uitkomsten. Zie voor meer informatie het rapport “Durf te meten” van de Commissie Theeuwes (2012).

b Als het oordeel van experts gebaseerd is op onderzoek, kunnen hogere niveaus van toepassing zijn.
Bron: SEO Economisch Onderzoek

²⁸ Maryland Scientific Methods Scale (Farrington et al., 2002); Commissie Theeuwes (2012). Zie ook de discussie over opgavegericht evalueren in Van der Steen et al. (2018).

seo economisch onderzoek

Roetersstraat 29 . 1018 WB Amsterdam . T (+31) 20 525 16 30 . F (+31) 20 525 16 86 . www.seo.nl